

...

Az ítélet a 2.Mf.31.175/2025/20. sorszámú kijavító végzéssel kijavítva és együtt érvényes.

Budapest, 2026. február 17.

dr. Orosz Andrea s.k.

tanácselnök

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.175/2025/14.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az Illich Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Illich Éva ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím3) felperesnek – a Paulicska Ügyvédi Iroda (alperesi ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Paulicska Tamás ügyvéd) által képviselt **alperes neve „f. a.”** (Cím1) alperes ellen munkaviszonnyal összefüggő kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt indított perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (beavatkozó ügyvéd címe ügyintéző: dr. Karczub Péter ügyvéd) által képviselt **Alperesi beavatkozó1** (beavatkozó címe) beavatkozott, a Budapest Környéki Törvényszék 26.M.70.838/2020/260. sorszámú ítélete, továbbá a 33.M.70.118/2025/7. sorszámú kiegészítő ítélete ellen az alperes által egységes szerkezetbe foglaltan 9. sorszámon benyújtott fellebbezés, az alperesi beavatkozó 11. sorszámú fellebbezése, továbbá a másodfokú eljárásban a felperes által 7. sorszámon előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének és kiegészítő ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében – részben – megváltoztatja és a járadékok összesített meghatározását mellőzve, a gyógyszer költség címén járó járadék havi összegét 2025. március 1. napjától 11.300 (tizenegyezer-háromszáz) forintra felemeli; a pszichológus többletköltség járadék összegét 2025. augusztus 1-jétől havi 38.000 (harmincnyolcezer) forintra felemeli, annak véghatáridejét 2027. január 6. napjában határozza meg; a közlekedési többletköltség összegét 1.304.919 (egymillió-háromszáznégyezer-kilencszáztizenkilenc) forintra felemeli, a közlekedési járadék havi összegét 2026. január 6. napjától havi 12.500 (tizenkétezer-ötszáz) forintban állapítja meg, annak véghatáridejét 2027. január 6. napjában határozza meg, ezt meghaladóan helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá fizessen meg az esedékesség napjáig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 1.715.383 (egymillió-hétszáztizeneötezer-háromszáznyolcvanhárom) forint fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. A felperes terhére eső 120.000 (százhuszezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság határozata és az általa megállapított tényállás

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2025. január 30-án meghozott 26.M.70.838/2020/260. sorszámú ítéletével a felperes munkahelyi balesetével összefüggésben az alperest 6.000.000 forint sérelemdíj és a késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezen kívül 613.500 forint gyógyszerköltség, 915.572 forint gyógyászati segédeszköz többletköltség, 315.744 forint gondozási többletköltség, 1.818.762 forint háztartási és házkörüli, továbbá kerti kisegítő többletköltség, 215.000 forint közlekedés és kísérő többletköltsége, 1.980.000 forint rehabilitációs többletköltség, 2.038.500 forint lábbeli többletköltség, 20.000 forint élelem feljavítás, 372.000 pszichológus többletköltség és a késedelmi kamat, továbbá 2025. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 128.810 forint költségpótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ezen kívül az alperest 5.675.000 forint + áfa felperesi perköltség, az eljárási illeték, a szakértői díjak, illetve a tanúdíj megfizetésére is kötelezte.

[2] Az elsőfokú bíróság a 33.M.70.118/2025/7. sorszámú, 2025. június 17. napján hozott kiegészítő ítéletével a havi 128.810 forint költségpótló járadék egyes tételeit akként állapította meg, hogy ezen belül 7.500 forint a gyógyszerköltség, 27.000 forint a gyógyászati segédeszköz járadék, 16.680 forint a háztartási kisegítő járadék, 14.630 a házkörüli és kerti kisegítő járadéka, 27.000 forint a lábbeli többletköltség járadék, 36.000 forint a pszichológus többletköltség járadéka. Megállapította továbbá, hogy az ítélet a járadékok tekintetében előzetesen végrehajtható.

[3] Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes 2003. novemberétől állt munkaviszonyban az alperesi jogelőddel nyomdaipari gépszerelőként. 2017. december 1-jétől a felek a felperes munkakörét gépmester TMK vezető munkakörre módosították. A felperes a Cím36 szám alatti telephelyen dolgozott, ahol a javítási és karbantartási munkák részeként például kisebb villanyszerelési munkákat, égőcserét, kapcsolókonnektor szerelést végzett, ezen kívül javította az épületben lévő bútorokat, nyílászárókat, egyéb berendezéseket,

megszüntette a beázásokat, szigetelési problémákat. Ezen kívül feladata volt a telephely udvarának rendben tartása, kapcsolattartás a külsős karbantartó vállalkozókkal, illetve a munkakörnyezet rendben tartása.

[4] Az alperes papírdoboz gyártási tevékenységével összefüggésben folyamatosan nagy mennyiségű, különböző méretű és formájú papírhulladék keletkezett, amelynek az elszállításához szükség volt a papírhulladék bálázására, tömörítésére. Az erre szolgáló, az Cég1 tulajdonában álló Gép Típusa/Száma automata hulladékbálázó gépet az alperesi fióktelep udvarán üzemeltették félig fedett területen. A bálázógép az eredeti használati utasítás szerint automata üzemmódban működött, amely során futószalagon lehetett a gépbe adagolni a papírhulladékot. A gyakorlatban azonban problémát jelentett, hogy a nagyobb méretű hulladékok elakadtak és ilyenkor leállt a gép. Az automata üzemmódhoz szükség volt a papírhulladék előaprítására, de erre szolgáló berendezés nem volt az alperesnél. Ezért alakult ki az a gyakorlat, hogy a nagyobb, illetve eltérő méretű papírhulladékot targoncával felemelték a géphez és kézzel adagolták a torokba. Ilyenkor az adagolást végző munkavállalók felmásztak a bálázógép tetejére. A felmászáshoz nem állt rendelkezésre létra vagy bármilyen kapaszkodó, mivel eredetileg a gépre nem lehetett volna felmászni.

[5] Az alperes egy új, ún. stancgépet szerzett be, amelynek érkezése 2018. január 15-én hétfőre volt várható. A gépet a telephely udvarán kívánták elhelyezni. Ezzel összefüggésben a 2018. január 12-i vezetői értekezleten az az utasítás hangzott el, hogy az udvart, a területet meg kell tisztítani annak érdekében, hogy el lehessen helyezni az új munkagépet. A rendrakásra a felperes szóbeli utasítást kapott, a feladatot 2018. január 13-án, szombaton kellett végrehajtani. Az utasítás szerinti napon, 2018. január 13-án hideg, télies, nedves időjárás volt, amikor a felperes munkatársaival az udvar takarítását végezte. Ennek során a felperes tanú17 betanított munkással az udvaron több hónapja felhalmozódott papírhulladék bálázását végezte a bálázógéppel. A gép kezelésére kijelölt tanú7 tanú7 keresztnéve munkavállaló aznap nem végzett munkát, mert erre nem kapott utasítást. Mivel sok nagy méretű és eltérő formájú, vizes, összefagyott papírhulladékot kellett elpakolni az udvarról, ezért a bálázógépet a targonca segítségével töltötték fel, amely során a felemelt hulladékot a felperes és tanú17 a gépre felmászva, kézzel húzták be a torokba. A bálázás során a felperes észlelte, hogy a gép leállt. Ekkor megpróbált lemászni a bálázógépről, előtte a berendezést nem kapcsolta ki. A hangzavarra tekintettel erre a munkatársait sem kérte meg. Létra hiányában a gép oldalán a burkolat vékony, kiemelkedő részére lépve akart lejutni a földre. Ekkor azonban a bal lába megcsúszott és a gép oldalán található 15-20 cm átmérőjű lyukba becsúszott. Ekkor váratlanul elindult a bálázógép és a tömörítő dugattyú több tonna nyomással kezdte behúzni a felperes lábát. A felperes ki tudta szabadítani a lábfejét, azonban az roncslódott. A nyíláson a baleset idején és korábban sem volt védőburkolat, a STOP gomb, pedig a felperes tartózkodási helyéről nem volt elérhető, mert az a gép másik oldalán volt. A felperes a balesetkor az alperes által biztosított munkavédelmi bakancsot viselte, a gép használatára nem kapott munkavédelmi oktatást. A baleset miatt a felperes maradandó egészségkárosodást szenvedett el, elvesztette a bal lába hüvelykujját és a mellette lévő két ujj kétharmad részét. Budapest Főváros Kormányhivatala a 2020. január 21-i elsőfokú orvosi véleményben 42 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást állapított meg.

[6] Az alperes elismerte az üzemi balesetet, továbbá 2018. január 16-án munkahelyi baleseti jegyzőkönyvet vett fel tanú8 munkavédelmi oktató közreműködésével. A jegyzőkönyv a baleset másnapján, még kórházban fekvő felperes nyilatkozataként azt tartalmazta, hogy a felperes távolította el a gépen található védőburkolatot, emiatt elismerte a balesetért fennálló kizárólagos felelősségét. A balesetet követően a felperes visszatért dolgozni az alpereshez. Amikor bejelentette, hogy a balesettel összefüggő kárigényt érvényesít, az alperes 2021. január 15-én felmondással megszüntette a munkaviszonyt. A felperes új munkaviszonyt létesített a Cég2-vel, elmaradt jövedelemmel összefüggő kára nem keletkezett.

[7] Az elsőfokú bíróság az előbbi tényállásra figyelemmel vizsgálta a felperes keresetét, amely a munkahelyi balesettel összefüggésben kártérítés, ezen belül járadék, továbbá személyiségi jogsértésre hivatkozva sérelemdíj megfizetésére irányult. Az alperes és a beavatkozó a perben a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a baleset kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása miatt következett be, hivatkoztak a kármegosztásra is. Az egyes kárigények és a sérelemdíj jogalapját, az okozati összefüggést és összecszerűségét is vitatták.

[8] Az elsőfokú bíróság a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. §, 167. §-aira, a 169. § (1) bekezdésére és a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK véleményre (a továbbiakban: KMK vélemény) alapította a döntését. Megállapította, a perben nem volt vitatott, hogy a felek között munkaviszony állt fenn a baleset bekövetkezésekor, ami a felperest a munkavégzés során, a munkavégzés helyén érte. A balesetet az alperes üzemi balesetként is elismerte, vagyis az Mt. 166. § (1) bekezdése szerinti okozati összefüggés fennállt.

[9] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontját illetően az alperes terhére esett annak bizonyítása, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy valamennyi tanú azt a felperesi állítást támasztotta alá, miszerint a balesetet okozó tömörítőgépet rendszeresen úgy használták, ahogy azt a baleset bekövetkezésekor a felperes tette. Felmásza a gép tetejére a torokhoz, kézi erővel adagolták a gépbe a nagyméretű papírhulladékot. tanú5, tanú6, tanú17, tanú18, tanú3 tanúk azt a felperesi állítást is egyértelműen alátámasztották, hogy a baleset napján a felperes azt a feladatot kapta, az udvaron a rendrakás részeként a papírhulladékot is távolítsa el. Ez az ott található nagyméretű, elázott, összefagyott és kifejezetten súlyos hulladék eltávolítását jelentette, amit a bálázógéppel kellett tömöríteni. A felperesnek ebben tanú17 segített és ketten a gépen állva igyekeztek kézi erővel behúzni a hulladékot a torokba, mert a gép kezelésére kijelölt munkavállalót, tanú7 tanú7 keresztnéve a felettesek nem hívták be aznap.

[10] tanú5, tanú16, tanú6, tanú7 tanú7 keresztnéve, tanú3 és tanú2 azt a felperesi állítást is egyértelműen alátámasztották, hogy a bálázógépnél nem volt létra vagy más eszköz rendszeresítve a felmászáshoz. tanú7 tanú7 keresztnéve gépkezelő egy általa készített, raklapokból összeállított építményen mászott fel. tanú6 pedig a berendezés oldalán húzódó

merevítőre lépett rá, ha fel kellett menni a gépre. Mindezzel összefüggésben jelentősége volt annak a tanúk által megerősített ténynek is, hogy a baleset napján havas, csúszós időjárás volt és a félig fedetlen területen lévő csúszós felületű gépen kellett végrehajtani a feladatot. A tanúvallomások alapján az is bizonyított volt, hogy a gép oldalán lévő két nyíláson nem volt védőburkolat, mivel az akadályozta volna a gépből az apróbb papírhulladék kihullását és a berendezés elakadását okozta volna. tanú6, tanú7 tanú7 keresztneve tanúk vallomása alapján az is bizonyított volt, hogy a felperesnek és más munkavállalónak nem volt tilos használni a bálázógépet, holott tanú7 tanú7 keresztneveon kívül arra senki nem kapott speciális munkavédelmi oktatást. Ezt megerősítette tanú2 a gép tulajdonosának tanúvallomása is, aki kizárólag tanú19-et és tanú7 tanú7 keresztneve oktatta ki a gép használatára.

[11] tanú12 vezetékeve tanú12 tanú vitatta, hogy a perbeli napon az udvaron való rendrakáshoz indokolt volt a tömörítőgép használata, sőt a tanú – állítása szerint - figyelmeztette is a felperest, hogy ne menjen fel a gépre. Az elsőfokú bíróság azonban a tanú vallomását nem találta alkalmasnak annak bizonyítására, hogy a felperes a tömörítőgépen a munkavégzést önkényesen, utasítás nélkül és a munkakörét túllépve végezte. tanú3 műszakvezető és tanú18 üzemvezető a tanúvallomásukban egyértelműen előadták, a felperes feladata volt, hogy a hétfői szállítás előtt biztosítsa a helyet az udvaron az új gép elhelyezése érdekében. Ehhez az ott lévő nagyobb méretű papírhulladékokat el kellett távolítani a tömörítőgép segítségével. Az alperes a szombati munkavégzésre nem gondoskodott a gépkezelő behívásáról, ezért a felperesnek és tanú17nek kellett kezelni a bálázógépet. Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak azt az érvelést sem, hogy a felperesnek az Mt. 54. § (1) bekezdése alapján meg kellett volna tagadnia a jogellenes munkáltatói utasítást.

[12] tanú15 és tanú14, tanú13 tanúvallomása alapján azt sem találta bizonyítottnak, hogy a nagyobb hulladékokat nem kellett tömöríteni, csupán nyitott konténerekbe dobálni. tanú18 üzemvezető vallomása ezt egyértelműen cáfolta, mert előadta, hogy a nyitott konténer nagyon gyorsan megtelt, nem volt praktikus, ezért inkább a bálázógépet használták. Az a tény, hogy tanú15 gépkezelő a munkája során inkább a konténerbe dobálta a papírhulladékot, nem cáfolta, hogy a perbeli rendrakás során a felperesnek az udvaron található nagyméretű hulladékot a tömörítőgép segítségével kellett bálázni. Nem volt releváns tanú15 és tanú14 tanúvallomása amiatt sem, mivel a gépen történő munkavégzés gyakorlatát egyik tanú sem ismerte. tanú15 a stancgépnél végzett munkát, tehát a tömörítőgépet nem kellett üzemeltetnie. tanú14nak pedig operatív igazgatóként nem kellett folyamatosan az udvaron tartózkodnia.

[13] Nagyobb jelentősége volt azon tanúk vallomásának, akik folyamatosan a gép közelében dolgoztak. tanú3 műszakvezető és tanú18 üzemvezető határozták meg, hogy az egyes konkrét feladatokat kiknek kell végrehajtani. tanú14 azon előadását, miszerint a felperes nem kapott utasítást a tömörítőgéppel kapcsolatos tevékenységre, egyértelműen cáfolta tanú3, tanú18, tanú7 tanú7 keresztneve és tanú2 vallomása. tanú3 és tanú18 vallomása igazolta, hogy felsővezetői utasítás volt az udvar kitakarítására, ezt pedig csak úgy lehetett teljesíteni, ha a bálázógépet is használják. A felperes részéről, tehát nem történt kötelezettségszegés, a vezetői értekezleten kapott utasításnak megfelelően járt el.

[14] Az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak, hogy a gépen lévő védőburkolatot a felperes távolította el a balesetet megelőzően. Egyetlen tanú sem állította, hogy valaha volt védőburkolat a gépen. tanú2 a gép tulajdonosa kifejezetten azt közölte, hogy a két nyíláson azért nem volt védőburkolat, mert az akadályozta volna a gépből kihulló kisebb papírtörmelék távozását és elakadást idézett volna elő. tanú3 a tanúvallomásában azt is előadta, hogy a balesettel összefüggő hatósági eljárás során valótlanul állította, hogy a felperes kapkodása okozta a balesetet, mivel annak a védőburkolat hiánya volt az oka. A felperes a pert megelőzően azért tett eltérő nyilatkozatot, mert féltette a munkahelyét és a munkáltatónak kívánt kedvezni a felelősség elismerésével. A perben azonban a tanúk vallomása révén eredményesen cáfolta a munkahelyi baleseti jegyzőkönyv tartalmát, továbbá a balesettel összefüggő hatósági és rendőrségi eljárások során általa tett nyilatkozatok valóságtartalmát is.

[15] Az elsőfokú bíróság Szakértő1 igazságügyi munkavédelmi szakértő szakvéleményét releváns és aggálytalan bizonyítéknak tekintette. A szakértő helyszíni szemlét tartott, de a baleset óta a helyszín gyökeresen megváltozott és mások lettek a környezeti technológiai feltételek is. A szakértő a korabeli iratok felhasználásával azt állapította meg, hogy a baleset idején az udvar és a bejáró út rendezetlen volt. A papírhulladékokat védelem nélkül, nyitott konténerekben tárolták, a talajon is ázott papírhulladék és szemét volt. Az új gép szállítása érdekében a földön lévő papírhulladék tömörítése szükséges volt. Az erre kijelölt és betanított dolgozót a baleset napján nem rendelték munkára, ezért a felperes végezte a bálázást egy gyakorlatlan, betanított munkatárssal, aki először végezte ezt a feladatot. A kialakult gyakorlat szerint a veszélyes térbe segédszerkezet nélkül kellett felmászni a kézi tömés érdekében, amiről az alperesi vezetőknek tudomásuk volt. A kockázatértékelés szakszerűtlen volt, mert a gép használatával járó tényleges kockázatok nem lettek megemlítve, a munkavállalók a veszélyekre nem lettek felhívva és kioktatva. A 2017. július 21-i munkavédelmi oktatás nem lehetett hatékony, mert abban kizárólag „a gép karbantartása, tisztítása, javítása csak leállítva történhet” kitétel szerepelt. A szakértő azt is megállapította, hogy a perbeli balesetkor leállt a gép, ami úgy minősült, mintha azt leállították volna, mivel automatikusan kikapcsolt. Erre a váratlan helyzetre a felperes gépkezelőként sem lehetett felkészülve munkavédelmi felhívás a balesetvédelmi oktatás hiányában. A szakértő azt is megállapította, hogy a présgép kezelési, karbantartási utasítását az alperes kérés ellenére nem csatolta be. A balesetkori havas, szemetes, csúszós környezetben a gép a védőburkolatok és takarólemez hiányában kiemelten veszélyes eszköznek minősült. A szakértő megállapította továbbá a baleset közvetlen és a közvetett okait, továbbá azt, hogy az alperes nem tett eleget a munkavédelemről szóló 1993. évi XVIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) több rendelkezésének.

[16] A tanúvallomások és a szakértői vélemény együttes értékelésével az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az alperes utasítására és érdekében végezte a papírhulladék tömörítést. Az alperes azonban nem megfelelően szervezte meg a munkát, mert aznapra nem hívta be tanú7 tanú7 keresztnéve a tömörítőgép kezelőjét. Ezért volt kénytelen a felperes az általa rendszeresen nem használt és nem kellően ismert berendezést működtetni. Az utasítás során nem közölték egyértelműen, hogy kinek, mi a feladata, a rendrakás viszont csak a papírhulladék tömörítésével volt megoldható. Mindezek alapján az alperes munkavédelmi kötelezettségszegése kiemelten súlyos volt. Figyelembe kellett venni azt is, hogy a berendezést nem látták el védőburkolattal, a gép nem volt

megmászható, holott a kézi adagolás rendszeres volt, erről a gyakorlatról a munkáltató tudott és azt megengedte. Az eltűrt szabálytalan gyakorlatot a gép kezelője tanú7 tanú7 keresztnéve is alkalmazta, hiszen ő is raklapokon mászott fel rendszeresen a gépre. Az automata üzemmódnak a perben nem volt jelentősége, mert ahhoz előaprítót kellett volna alkalmazni. A szakvélemény azonban alátámasztotta, hogy előaprító hiányában az alperes rossz technológiát választott a gép működéséhez, vagyis a munkát sem szervezte meg megfelelően, illetve az alapvető munkavédelmi előírásokat sem tartotta be.

[17] A tanúk és a szakértői vélemény által alátámasztott szabálysértések különösen súlyosnak minősültek azáltal, hogy az alperes azokat a munkabaleseti jegyzőkönyv elkészítéskor igyekezett eltitkolni. A baleset után a helyszínen lévő kamerát is eltávolították, a hatósági eljárás során pedig a gép mellé védőburkolatot tettek, megpróbálva eltüntetni a durva munkavédelmi szabálytalanságok nyomait. Ezzel szemben egyetlen tanú sem emlékezett a fényképfelvételeken látható, a berendezés mellé helyezett védőburkolatra. A munkabaleseti jegyzőkönyv valótlanága, tehát bizonyított volt a perben. Mindezekre tekintettel az alperes nem mentesülhetett a kártérítési felelősség alól a felperes kizárólagos, elháríthatatlan magatartására hivatkozva.

[18] Súlyos mulasztás volt, hogy a perbeli gép használatára a felperes nem kapott oktatást, amit több tanúvallomás is egyértelműen alátámasztott. Még a gépkezelő tanú7 tanú7 keresztnéve oktatása sem felelt meg a munkavédelmi szabályoknak, hiszen ő is szabálytalanul végezte a munkát. Az oktatás mellett a kockázatértékelés is hiányos volt. A több, súlyos és vétkes alperesi munkavédelmi kötelezettségszegés mellett a felperes balesetben való közrehatása csekély mértékű figyelmen kívül hagyásnak minősült. A baleset bekövetkezéséhez jelentős mértékben az alperes érdekkörébe tartozó mulasztások, hiányosságok vezettek. Az alperes előaprító alkalmazásával, tehát elérhető technikai megoldások biztosításával elkerülhette volna a balesetet (EBH2019.M.13). A gép szabályszerű technológiai működtetését, a munkafeladat szabályos, biztonságos ellátásának a feltételeit biztosítani kellett volna. Ezért még abban az esetben is fennállt a kártérítési felelőssége, ha a felperes adott esetben a szakmai szabályok megszegésével járt el (Mfv.I.10.148/2007/3.).

[19] Az elsőfokú bíróság kármegosztásra sem látott lehetőséget. Kifejtette, hogy csak a vétkes munkavállalói közrehatás eredményezhet kármegosztást. Jelentősége volt annak is, hogy az alperes kifejezetten vétkes, felróható mulasztásai közrehatottak a baleset bekövetkezésében és ez befolyásolta a felperesi magatartás értékelését is. Az MK 29. számú állásfoglalásban, a BH2000.468 és a BH2003.170 számú döntésekben kifejtettek tekintettel, nem értékelhető a munkavállaló terhére a balesetet előidéző, a munkáltatónál eltűrt szabálytalan gyakorlat. A munkáltató terhén értékelendő súlyos kötelezettségszegés, pedig csökkent a munkavállalói közrehatás jelentőségét. Mindezek alapján az a tény, hogy a felperes a gép veszélyes terére mászott fel, nem volt a terhére értékelhető, mert az része volt az alperes által eltűrt szabálytalan gyakorlatnak. Azt sem lehetett a terhére értékelni, hogy egy előre nem látható váratlan helyzetben a lehetséges megoldások közül nem a legjobbat választotta. Ez nem minősült vétkes közrehatásnak (EBH2019.M.25). Amikor a gép elakadt, a felperes rajta állt és nem tudta, hogy hol van rajta a STOP gomb, hiszen erre oktatást sem kapott. Ekkor azt a rossz döntést hozta, hogy elkezdett lemászni a gépről. A műszaki szakértő emiatt csekély, nem vétkes felperesi közrehatást állapított meg, mivel a felperes a baleset előtt

egy álló gépet tapasztalt. Amennyiben átgondolja a helyzetet, eszébe juthatott volna, hogy a gép bármikor beindulhat. De nem ismerte a gépet és nem kapott megfelelő oktatást, ezért rossz döntést hozott és ez vezetett a balesethez. Mindez legfeljebb figyelmetlenségként értékelhető, ami nem alapoz meg kármegosztást.

[20] Az elsőfokú bíróság a vagyoni károkat és a sérelemdíjjal összefüggő keresetet az igazságügyi orvosszakértő, igazságügyi pszichiáter és pszichológus szakértők, a munkavédelmi szakértő és a mezőgazdasági szakértő véleménye, a tanúk vallomása, továbbá a becsatolt számlák és egyéb okirati bizonyítékok alapján bírálta el.

[21] A gyógyszerköltség tekintetében az orvosszakértői vélemény igazolta, hogy a felperesnek fájdalomcsillapítókra, gyulladáscsökkentőkre, gyógyhatású készítményekre folyamatosan szüksége volt és a jövőben is szüksége lesz a balesettel összefüggésben. A szakértői vélemény alapján pontosított kereseti kérelem ezért jogalapjában ésösszepszerúségében is megalapozott volt. A gyógyászati segédeszközzel kapcsolatos keresetet is alátámasztotta az orvosszakértői vélemény. A felperesnek szilikonos lábfejpótlás és ehhez ragasztó szükséges a baleset óta és a jövőben is. Az igényelhető támogatást igénybe vette, vagyis a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, de a társadalombiztosítás nem fedezi az összes költséget. Az orvosszakértői véleménnyel és számlával igazolt költségekkel kapcsolatos kereset, ezért megalapozott volt.

[22] A gondozási többletköltséget is a kereset szerint ítélte meg az elsőfokú bíróság, irányadónak tekintve a szakértői véleményben meghatározott időtartamokat és azt, hogy a felperes azzal egyezően pontosította a keresetét, a bírói gyakorlat által is elfogadott minimálbér figyelembevételével. A háztartási, házkörüli kisegítővel kapcsolatos keresetet is alátámasztotta a szakértői vélemény, azösszepszerúség igazodott a szakértői megállapításokhoz és a mindennapi élettapasztalathoz. A város neve ház körüli és kerti munkákkal kapcsolatban szakértői vélemény alátámasztotta a keresetben foglaltakat. A budapesti ingatlannal kapcsolatban azonban a bíróság elutasította a keresetet, mert a felperes nem bizonyította, hogy kára keletkezett. Ezért az ezzel összefüggő 509.309 forint kár és a 8.340 forintos havi járadék iránti kérelem alaptalan volt.

[23] A közlekedés és közlekedési segítő költségével kapcsolatban az elsőfokú bíróság részben találta alaposnak a keresetet, hivatkozva a szakértői véleményben foglaltakra. Eszerint 3 hónapig teljesen, további 5 hónapig részlegesen szorult a felperes segítségre a közlekedéssel kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy hosszabb ideig nem tud állni, nem ok arra, hogy ne vegye igénybe a tömegközlekedést. Erre vonatkozóan nem volt részletes tényelőadása, csupán azt közölte, hogy hosszú távon nem szívesen vezet. Ez alapján azonban nem volt bizonyított, hogy a gyógyulási időszakon túl, jelenleg és a jövőben teljes mértékben akadályozott. Ezért a szállításával és a kísérelvel kapcsolatos kárigénye nem alapos.

[24] A rehabilitációs költségeket a szakértői vélemény részben támasztotta alá. A felperes eleget téve a kárenyhítési kötelezettségének, igénybe vette a gyógytornát. A csípő,

gerinc és mozgásszervi problémái viszont nem hozhatók összefüggésbe a balesettel, ezért a gyógytorna kizárólag a szakértő által igazolt kétéves időtartamra illeti meg, az ezt követő időszakra előterjesztett kereset alaptalan. A lábbeli többletköltséggel kapcsolatos igényt is alátámasztotta az orvosszakértői vélemény. A balesetet követő nyolcadik hónaptól a felperes havi 2-3 cipőt elhasznál, mert azokat rövid idő alatt kitapossa. A kereset a jelenlegi árviszonyok mellett nem minősült eltúlzottnak, azonban a bíróság évszakonként egy cipő árával csökkentette a felperes részére megítélt kártérítés összegét, mert baleset hiányában is kellene cipőt vásárolnia. Az élelem feljavítás indokoltságát a szakértői vélemény alátámasztotta, de az évi 20.000 forintos kereset a korabeli árszínvonalon eltúlzottnak minősült. A felperes a becsatolt számlákkal nem igazolta a pontos kiadásait, ezért a bíróság a 10-10.000 forintot meghaladó igényt elutasította.

[25] A szakértői vélemény alapján a felperes a balesettel összefüggésben pszichológusra és pszichiáterre szorult. A szakértők szerint csak közvetett részoki összefüggés volt a baleset és a későbbi, a per időtartama alatt felmerülő pszichés tünetek kapcsán. A bíróság ugyanakkor azt is figyelembe vette, hogy a szakértői vélemény kiegészítése szerint a felperes nem megjárja a tüneteket. Bár azok csak részben kapcsolódnak a perhez, valójában a baleset következményei, hiszen a felperesnek a perbeli baleset miatt kellett a pert megindítania. A per elhúzódását nem lehetett a felperes terhére értékelni és azt sem, hogy annak időtartama alatt a pszichés tünetei felerősödtek és kezelést indokolnak. Mindezek alapján jogalapján és összecszerülésében is megalapozott volt a pszichológusi és pszichiáteri kezelésekre vonatkozó kárigény.

[26] A sérelemdíj tekintetében annak volt jelentősége, hogy a felperes mindennapi életvitele a baleset következtében bizonyítottan, jelentősen megváltozott, amit a tanúk alátámasztottak. A felperes korábban aktív életet élt, ami a baleset után megváltozott, kiterjedően a munkavégzésre és szabadidős tevékenységekre is. Jelentős negatív változás a lábujjak elvesztése, ami fizikai hátrányokkal is jár, részben az egyensúlyvesztés, továbbá a korábbi aktivitások (pl. tánc, sport, kirándulás, a felperes kisfiával közös aktív programok) elmaradása miatt. A felperes munkaképes, vannak ízületi, csípő- és gerincproblémái, melyek balesettel fennálló összefüggését a szakértő nem támasztotta alá. A város neve ingatlanon a baleset óta a házkörüli, kerti munkákat már nem tudja elvégezni. Sérült az önbecsülése a rászorultságából és az esztétikai sérüléséből fakadóan, a pszichés állapota miatt rendszeresen pszichológus, pszichiáter igénybevételére szorul. Családi élete is megváltozott, az élettársával részben a balesettel összefüggésben megromlott a kapcsolata, bár a gyermeküket közösen nevelik és szükség szerint a felperes számíthat az élettársa segítségére.

[27] A sérelemdíj összegének meghatározásakor nemcsak a felperes által elszenvedett nem vagyoni hátrányokat, hanem a sérelemdíj szankciós jellegét is figyelembe kellett venni. Az alperes részéről súlyos, munkavédelemmel összefüggő mulasztások történtek, például a védőburkolat hiánya kapcsán. A baleset valós körülményeinek a leplezésével az alperes elnehezítette a felperes igényérvényesítését. Az elsőfokú bíróság ezért a 2018-as ár- és értékviszonyok alapján a bírói gyakorlathoz képest magasabb összegben, 6.000.000 forintban találta indokoltnak a sérelemdíj megállapítását.

[28] Mellőzte az alperes bizonyítási indítványát az orvosszakértő további nyilatkozatainak és szakvélemény kiegészítésnek a beszerzése iránt, mivel az igazságügyi orvosszakértő a peradatok ismeretében is fenntartotta az egészségkárosodásra vonatkozó véleményét. A per eldöntése szempontjából, pedig nem a százalékos besorolásnak, hanem a felperes tüneteinek, az őt ért mindennapi hátrányoknak volt nagyobb jelentősége.

[29] Az elsőfokú bíróság a 2025. június 17-én meghozott 33.M.70.118/2025/7. számú kiegészítő ítéletével a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 355. § (1)-(2) bekezdésére hivatkozva a keresettel egyezően határozta meg a költségpótló járadék egyes tételeit, vagyis a gyógyszerköltség, a gyógyászati segédeszköz többletköltség, a háztartási és a házkörüli kisegítő többletköltség, a lábbeli többletköltség és a pszichológus többletköltség járadék havi összegét, az ítéleti indokolást irányadónak tekintve. Azt is rögzítette, hogy az alperesi beavatkozó részére a Pp. 83. § (3) bekezdése alapján nem állapított meg perköltséget, mivel a felperes nagyobb részben 64%-ban lett pernyertes. A felperesi perköltséget mérlegelés alapján állapította meg, ami nem minősült nyilvánvalóan eltúlzottnak.

Az alperesi fellebbezése az elsőfokú ítélettel és a kiegészítő ítélettel szemben

[30] Az alperes elsődleges kérelme az ítélet és a kiegészítő ítélet megváltoztatásával a kereset teljes elutasítására irányult. A másodlagos fellebbezési kérelem az ítélet és a kiegészítő ítélet megváltoztatásával 50%-os kármegosztás alkalmazásával a marasztalási összegek ennek megfelelő megváltoztatására irányult a perköltségre is kiterjedően. Az alperes harmadlagos kérelmében az elsőfokú ítélet és a kiegészítő ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 380. § c) pontjára hivatkozva és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. Az alperes érvényesítette az első- és másodfokú perköltség igényét, továbbá illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte.

[31] A felülbírálati jogkör gyakorlását a Pp. 369. § (3) bekezdés valamennyi pontja alapján kérte. Anyagi jogszabálysértésként az Mt. 54. §., 166. §., 167. § (1) bekezdés, 169. §., 171. § (1) bekezdés, 173. § (1) bekezdését jelölte meg. A Ptk. 2:42. §., 2:43. §., 2:52. §., 6:48. §., 6:525. § (1) és (2) bekezdése, 6:532. §, továbbá az Mtv. 40. § (1) bekezdése, 50. § és 54. §-a megsértését is állította. Ezen kívül a Pp. 279. § (1) bekezdése és 346. § (1), (4) bekezdése megsértésére hivatkozott. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság több iratellenes, illetve a bizonyítékokkal ellentétes megállapítást tett, ezért téves következtetésekre jutott.

[32] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerinti feltételek bizonyítottnak fennálltak, vagyis a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta. Alperesi mentesülés hiányában, pedig mindenképpen indokolt kármegosztás alkalmazása, figyelemmel a Ptk.

6:525. § (2) bekezdésére. A kármegosztást megalapozza, hogy a felperes túllépte a munkaköri feladatait és megszegte a baleset elkerülését biztosító általa is ismert előírásokat.

[33] Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes munkaköri feladatait és azt a tényt, hogy 2003-tól nyomdaipari gépkezelő munkakörben dolgozott. A munkaviszonya alatt számos oktatáson vett részt, az elektromos árammal működő nagyteljesítményű nyomdaipari gépek tekintetében jelentős tapasztalattal is rendelkezett. Ezért tisztában kellett lennie azzal, hogy egy több tonnás nyomatékkkal működő gépre a működés alatt semmilyen esetben nem lehet felmászni. Amennyiben meghibásodás van, különösen elakadás, akkor a hiba feltárását, elhárítását csak akkor lehet megkezdeni, ha a berendezést áramtalanítják. Ennek azért volt jelentősége, mert a felperes által használt gépek működési mechanikája azonos volt a perbeli balesetet okozó bálázó géppel.

[34] A felperes 2017. december 1-jétől TMK vezető volt, a munkaköri leírását azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Abból következően a felperesnek nem képezte feladatát a bálázógéppel történő munkavégzés vagy meghibásodása esetén a hiba elhárítása, feltárása. A balesetkor a felperes utasítás nélkül, a munkaköri feladatait túllépve olyan tevékenységet kezdett meg, amelyre nem volt felhatalmazása. Ez volt a balesethez vezető első kötelezettségszegése. A felperes a keresetlevelében lényegében elismerte, hogy amikor a bálázógépre felmászott, olyan feladatot végzett, amelyre a munkaköre nem jogosította fel és amire utasítást sem kapott. Ezért további bizonyítás nélkül is megállapítható a kizárólagos károsulti közrehatás. Amennyiben a felperes a feladat és hatáskörének megfelelően járt volna el, nem következne be a baleset. A feladata a perbeli napon a munkakörnyezet rendezése volt. Nem volt feladata azonban a bálázógép működtetése, használata, különösen nem hibajavítás. Az elsőfokú ítélettel szemben azt lehetett megállapítani, hogy a felperes kapkodva járt el, a munkaköri feladatait és a munkáltatói előírásokat figyelmen kívül hagyva, mely során figyelmetlen, felelőtlen döntések sorozatát hozta meg.

[35] A bizonyítás szerint a felperes részére adott utasítás kizárólag az udvar rendbe rakására vonatkozott, az nem terjedt ki a bálázógép üzemeltetésére, használatára. Ezt a felperes sem vitatta a perben. Az alperesi törvényes képviselő is cáfolta, hogy a bálázógép használata indokolt lett volna a perbeli napon. tanú7, tanú12 vezetőneve tanú12 és tanú14 tanúvallomása szintén azt igazolta, hogy a felperesnek semmilyen feladata nem volt a balesetet okozó bálázógéppel. Az udvarrész takarítását az erre kijelölt munkatársakkal kellett elvégezni, de a felperes a saját döntése révén eltért a munkáltatói utasítástól tanú12 vezetőneve tanú12 kérése ellenére. tanú3 műszakvezető sem tett olyan nyilatkozatot, amelyből az következne, hogy a felperes a bálázásra konkrét utasítást kapott. Az alperes bizonyítékként hivatkozott a 2018. január 12-i megbeszélésről készült emlékeztető tartalmára is. Az irat is alátámasztja, hogy a felperesnek az adott napon nem volt feladata a bálázógép üzemeltetése, illetve az alperes figyelmet fordított az új gép elhelyezésével kapcsolatban a munkabiztonságra.

[36] Az alperes vitatta, hogy csekély mértékű figyelmetlenségnek minősül a felperes magatartása. Észlelte a gép elakadását, azaz meghibásodását, de elmulasztotta az áramtalanítást. Ez az alperes mentesülését, de legalább kármegosztást alapoz meg. A felperes egyébként a perben önmagának ellentmondó és a bizonyítékokkal is ellentétes állításokat tett, amelyeket az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelt. A felperes arra hivatkozott, hogy első alkalommal használta a gépet és nem volt a kikapcsolásra vonatkozó ismerete. Ezzel szemben azonban tanú7, illetve tanú2 tanúk arról nyilatkoztak, hogy a géppel a felperes már többször is dolgozott. tanú7 tanúvallomása szerint a gépen két helyen is volt áramtalanító gomb. tanú2 vallomása pedig azt támasztotta alá, hogy ahol a felperes állt, onnan elérhető lett volna az egyik leállító gomb. Ha a felperes a munkavédelmi oktatásnak megfelelően azt használta volna, akkor a baleset nem következik be. Azt is tudta, hogy a hibaelhárítást megelőzően a gépet le kell kapcsolni, illetve áramtalanítani kell és probléma esetén szólni kell a felettesnek. Ezt a kötelezettségét is megszegte, ráadásul a konkrét feladatra felhatalmazása sem volt.

[37] Az alperes vitatta a perben kirendelt műszaki szakértői véleményt is. Érvelése szerint azt a Pp. 316. § (1) bekezdésére figyelemmel, releváns bizonyítékként nem lehetett volna figyelembe venni. A szakértő nem vizsgálta meg a balesetet okozó gépet, holott az alperes biztosított erre lehetőséget. A szakértői vélemény több iratellenes megállapítást tartalmaz és olyan megállapításokat is, amelyeket mindenféle indokolás vagy magyarázat nélkül közölt a szakértő. A szakértői vélemény ellentétben állt az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvénnyel is. A szakvélemény nem tartalmazta azoknak az összehasonlító adatoknak és tényeknek az ismertetését sem, amelyeket a szakértő a véleménye kialakításánál irányadónak tekintett.

[38] A szakértő rögzítette, hogy a baleset helyszíne a szakvélemény elkészítésének idejére jelentősen megváltozott, a bálázógép már nem ott üzemelt, ezért eltekintett a gép szemléjétől. Emiatt azonban alaptalanul állította a szakvéleményben, hogy megismerte a perbeli berendezés kialakítását és a balesetkori munkavédelmi állapotokat. A szakértő egyébként a helyszíni szemle idején a munkakörnyezetet példaértékűnek minősítette. Az is aggályos, hogy a szakvélemény szerint a szakértő az alperes által becsatolt adatokat utólag figyelembe vette és értékelt a szakvélemény elkészítésekor. Ezzel szemben a szakvélemény ugyanazon a napon kelt, mint amikor a szakértő megkapta az alperes által postára adott kezelési útmutatót és egyéb okirati bizonyítékokat. A szakértőnek tehát nem volt lehetősége a perbeli berendezés működését alaposan megvizsgálni, ez megkérdőjelezi a szakértői vélemény objektivitását, helyességét és hitelességét.

[39] A szakértői vélemény ellentmond a munkavédelmi hatóság összefoglaló jelentésének is, mert nem tartalmazza, hogy pontosan miért akadt be a bálázóprés és a felperes pontosan miként járt el. A munkavédelmi hatóság összefoglaló jelentése minden lényeges körülményre kiterjedt és alátámasztja, hogy a felperesnek a talajszinten tartózkodva lehetősége volt az áramtalanításra. A szakértő több iratellenes, alaptalan megállapítást tett a baleseti környezeti technológiával kapcsolatban is. Több tanúvallomás cáfolja, hogy a felperesnek korábban nem volt feladata a balesetet okozó géppel. Okirattal bizonyított, hogy a présgépre vonatkozóan oktatáson is részt vett. A gép felállításakor az üzembehelyezést végző szakemberek képzésben részesítették, majd 2017. július 21-én és 2018. február 28-án is

munkavédelmi oktatásban részesült. A felperes munkaköri leírása alapján a karbantartások szervezése a feladatát képezte, ennek része volt a bálázó biztonságos állapotának a fenntartására vonatkozó intézkedések megtétele. Az oktatás egyik fő témája a bálázógép javítása, karbantartása volt. A felperes a korábbi munkakörében, gépmesterként közel tíz évig hasonló gépekkel dolgozott, tehát emiatt is tudnia kellett, hogy bármilyen karbantartás, javítás, hibaelhárítás csak kikapcsolt, áramtalanított állapotban történhet. Azt is tudnia kellett, hogy ilyen gépekre semmilyen esetben nem lehet felmászni.

[40] Teljes mértékben szakmaiatlan megállapítás a szakértő részéről, hogy amikor az elakadás miatt a gép leállt az kikapcsolt állapotnak minősült. A présgép a valóságban nem állt le, hanem elakadt, miközben feszültség és nyomás alatt volt. A szakértő nem vette figyelembe az alperes által megküldött kezelési és karbantartási útmutatót és nem értékelte megfelelően a felperesi közrehatást. A felperes a veszélyes gépterületre, géptérbe mászott, ami a szakképesítésére, a korábbi munkakörére, az oktatás tényére figyelemmel nem egy csekély kötelezettségszegés volt. A szakértő azt is alaptalanul rögzítette, hogy a felperes nem számíthatott a gép váratlan leállítására. Egy gyakorlott szakember esetében ugyanis a gép működése során nem adódhatnak váratlan helyzetek. A felperes a megszokott működéstől eltérő helyzetekre is fel volt készítve. A balesetet okozó gép megfelelt az európai uniós szabványoknak, a munkavédelmi üzembehelyezés megfelelően megtörtént. Az alperes veszélyes munkaeszköznek minősítette a gépet a szakértő azonban az időszakos felülvizsgálattal kapcsolatban is alaptalan megállapításokat tett.

[41] A gép használata során nem volt szükség az anyagok elővágására, csak arra, hogy a hulladékot előzetesen szétválogassák és azonos méret- és anyag szerint adagolják a bálázógépbe. Ez volt a felperes munkaköri feladata. A felperes szabálytalanul járt el, mert nem volt indokolt az eltömődött anyagnak a garat felső részén történő megbolygatása. A végállás kapcsoló ugyanis leállítja a gépet, vagyis a felperes indokolatlan műveletet hajtott végre. A présgép kezelési és műszaki útmutatója hiányában azt sem lehet megállapítani, mire alapította a szakértő azt a kijelentését, hogy a gép a kiválasztott tömörítési feladat elvégzésére nem volt alkalmas automata üzemmódban.

[42] A felperes baleseti jegyzőkönyvben tett nyilatkozata szerint ő maga vette le a védőburkolatot a gépről. tanú2 tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy az a nyílás, amelyen keresztül a felperes lába megsérült egy ürítő nyílás volt, ami az apró papírhulladék eltávolítására szolgált, tehát nem állítható bizonyosan, hogy takarólapot kellett volna helyezni rá. Egyébként a konkrét nyílás a gép beugrójában található azért, hogy nehéz legyen a megközelítése. Ennek ellenére a felperes saját döntése révén itt kívánt lemászni, ezzel is hibás döntést hozott, ami a közrehatását megalapozza. Értékelni kell, hogy a felperes nem a feladatai ellátása során, hanem hibaelhárításkor sérült meg, amikor kapkodva szakszerűtlenül járt el. A baleset oka a szakvéleménnyel szemben, tehát nem az volt, hogy a gép alkalmatlan volt a feladat biztonságos elvégzésére. Az előzetes hulladékaprítás sem tartozott a felperes feladatai közé, vagyis túllépett a munkaköri feladatain és az utasításokon, de a szakértő tévesen ezt is az alperes terhére értékelte.

[43] A szakértő a közvetett tényezők között sorolta fel a baleseti oktatás hiányosságát, hatástalanságát kitérve a munkavédelmi oktatás jegyzőkönyvére. Nem jelölte meg azonban, hogy ez milyen összefüggésben van a baleset bekövetkezésével. A szakértő úgy tett megállapítást, a kockázatértékelés szakszerűtlenségére, hogy ennek sem adta az indokát. A kockázatelemzés az alperesnél az automata üzemmódra vonatkozott, mert általában így működtek a bálázógépet. A baleset nem a gép kialakításának és a működési módjának a hiányosságaiból következett be, hanem a felperes szabályoktól eltérő munkavégzése miatt. A munkabaleseti jegyzőkönyvet a szakértő nem fogadta el releváns bizonyítéknak, holott azt a munkavédelmi hatóság elfogadta az eljárása során. Emiatt a szakértő teljesen más következtetésekre jutott. A videórendszer működésképtelensége a szakvélemény szerint közvetett oknak minősült, holott ez szintén semmilyen összefüggésben nem lehetett a balesettel, kamera működtetésére az alperes nem is volt köteles.

[44] A szakértői véleménnyel szemben a baleset azért következett be, mert a hulladékanyag szétválogatására nem került sor, szakaszosan töltötték fel a gépet papírhulladékkal, kézi üzemmódban. A felperes felment a gép vázára, ami nem csupán figyelmetlenség volt, hanem tudatos szabálytalan döntés. A felperes nem kényszerűségből, gyakorlatlanul és oktatás hiányában végzett munkát a perbeli bálázógépen. Nem lehetett számára váratlan az elakadás, mert a perben azt adta elő, hogy nyomdaipari gépeknél előfordul elakadás és ilyen esetben ki kell kapcsolni a gépet. A szakértő nem indokolta azt a megállapítását sem, hogy miért csupán csekély mértékű a felperes közrehatása a baleset bekövetkezésében. A megalapozatlan és aggályos szakvéleményt az elsőfokú bíróság mindezek ellenére releváns bizonyítéknak tekintette, ami kihatott az érdemi döntés jogszerűségére is.

[45] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a munkavédelemmel és a balesettel összefüggő durva hiányosságokat az alperes megpróbálta eltüntetni, továbbá a felperes saját kötelezettségszegésre vonatkozó nyilatkozata a feltétele volt a további foglalkoztatásnak. Ezeket az ítéleti megállapításokat semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá. A perben az alperes törvényes képviselője előadta, hogy a telephelyen elhelyezett kamerákról nem lehetett látni a baleset helyszínét. A kamera eltávolításának az okára egyértelmű nyilatkozatot tett tanú16 tanú, aki előadta, hogy az új gép mérete miatt kellett szétszedni azt a kaput, amire a kamera fel volt szerelve. A felperes nem állította, hogy bárki kérésére tett a saját felelősségére vonatkozó nyilatkozatokat. Csupán arra hivatkozott a perben, hogy kábult volt és nem emlékezett pontosan a történetekre. Az alperes a perbeli nyilatkozatait a munkavédelmi megbízott, tanú8 által készített iratokra alapította és jóhiszeműen járt el. Az elsőfokú bíróság által a terhére értékelt előbbi eseményeket a sérelemdíjat növelő tényezők között sem lehetett figyelembe venni.

[46] Az alperes a fellebbezésében vitatta a marasztalási összegeket is. Az elsőfokú bíróság által levont következtetések nem feleltek meg az orvosszakértő, továbbá a pszichológus és pszichiáter szakértők perben tett megállapításainak. A szakértők a kiegészítő szakvéleményekben, illetőleg a tárgyaláson módosították a szakvéleményüket. Az alapján egyértelmű, hogy a felperes pszichés állapota és a baleset között csak részoki összefüggés áll fenn. A felperes jelenlegi pszichés problémái nem a baleset miatt alakultak ki, de amennyiben

van összefüggés, az teljes mértékben annak a következménye, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségét megszegte.

[47] A felperes ismételt vizsgálatát követően a pszichiáter szakértő a szakvélemény kiegészítésében azt állapította meg, hogy a felperes valós körülményei nem voltak olyan súlyosak, mint amire a perben hivatkozott. A felperes nyilatkozatait a szakértő több esetben megkérdőjelezhetőnek találta. Rögzítette azt is, hogy a felperes a váratlan kérdésekre kitérő válaszokat adott, az ellentmondásokra pedig nem adott elfogadható magyarázatot. A felperes a lelki panaszai miatt több mint másfél évig járt pszichológushoz, ami a poszttraumás stresszre adott befejezett terápiának minősült. A felperes 2019. év végétől, 2022. szeptemberéig nem jelentkezett pszichológusnál, vagyis ezen időszakot követően nem állapítható meg a balesettel való összefüggés. Az sem derült ki, miért eredményezett kiszolgáltatottságot a felperes állapota, hiszen a baleset után 3 hónappal már cipőben tudott járni. Nem adta elfogadható magyarázatát annak, hogy miért maradt el a baráti társaságoktól, a szabadidős közös programoktól, ha ezt a lába állapota orvosi szempontból nem indokolta. A szakértők azt is megállapították, hogy a felperes aktuális lelkiállapotát nem a baleseti trauma idézte elő, hanem a munkahelye elvesztése, a fennálló személyiségjegyei, amelyek semmilyen összefüggésben nincsenek a perbeli balesettel. Ezt támasztotta alá szakértő8 pszichológus szakértő tárgyaláson történt meghallgatása is. Nyilatkozata szerint a perrel összefüggő elhúzódozó és bizonytalan helyzetben felerősödtek a felperes szorongásos tünetei, érzései, amelyek korábban már kezelve lettek. Ezek a tünetek a per megszűnését követően azonban elmúlnak. A szakértői vélemények azt is alátámasztották, hogy a poszttraumás stressz miatt egy befejezett terápia történt, vagyis a felperes gyógyultnak minősült. Ezután hosszú időn keresztül nem fordult szakemberhez, csak jelen per megindítását követően fordult orvoshoz, ami a kárenyhítési kötelezettség megszegését is felveti. A per megindítása hiányában a jelenlegi pszichés betegség nem állna fenn. szakértő8 szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatát is figyelembe véve a felperes pszichés állapotára vonatkozó ítéleti megállapítások nem megalapozottak, ezért az erre alapított vagyoni kárigények is alaptalanok.

[48] Az alperes vitatta a sérelemdíjjal kapcsolatos döntést is. Előadta, hogy a felperes túlnyomórészt a pszichés állapotára hivatkozva kért jelentős összegű sérelemdíjat. A szakértők megállapításaiból következően azonban a felperes pszichés állapota, a balesettel fennálló okozati összefüggés hiányában sérelemdíjat sem alapozhatott meg. Az elsőfokú bíróság a perbeli bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg, hogy a felperes életkörülményei a balesettel összefüggésben lényegesen megváltoztak. Ezzel szemben a felperes azt adta elő, hogy az élettársával a kapcsolata már a balesetet megelőzően megromlott és csak gazdasági okokból éltek együtt. Amikor a felperes a baleset után munkába állt az alperesnél a személyiségében semmilyen kedvezőtlen változást nem észleltek. A további munkavégzését, életlehetőségeit sem befolyásolta a baleset, hiszen a munkaviszonya megszüntetését követően rövid idővel újra elhelyezkedett, a megszerzett jövedelme pedig eléri az alperesnél elért jövedelmet. Az elsőfokú bíróság jogszabállyal ellentétesen határozott a perköltségről is, mert az alperes részleges pernyertessége ellenére nem alkalmazta a Pp. 83. § (2) bekezdését.

A felperes keresetváltoztatása

[49] A felperes a Pp. 373. §-ára hivatkozva keresetváltoztatást terjesztett elő a fellebbezési eljárásban, a gyógyszer többletköltség és a pszichológus többletköltség lejárt összege és a járadék felemelése tekintetében. Okirati bizonyítékként hivatkozott a 2025. március 11-i ambuláns lapra, amely szerint Orvos1 pszichiáter főorvos a gyógyszerek a dózisát felemelte. Ezért a gyógyszerek költsége ettől az időponttól a havi 7.500 forinthez képest, havi 11.300 forintra emelkedett. A pszichológus igénybevételével járó költségek is emelkedtek. A felperes a becsatolt okirati bizonyíték alapján előadta, hogy 2025. július 24-től a pszichológus 1.000 forint/alkalom összeggel növelte a terápia díját, ami alkalmanként 18.000 forint helyett, 19.000 forint lett, ez havi 2.000 forint plusz költséget jelent. Ezért a perben érvényesített 36.000 forint havi járadék összegét 2025. augusztustól, havi 38.000 forintra emelte, az előbbiek szerint kérve az alperes marasztalását a lejárt összegek és a járadék tekintetében is. A felperes előadta, hogy a pszichiáter által felírt gyógyszer, illetőleg a pszichológus igénybevétele orvosszakértő által igazoltan a balesettel összefüggésben a jövőre nézve is szükséges. A keresetváltoztatásra okot adó tényekről az új gyógyszer kiváltásakor, illetőleg a pszichológusi díj felemelésekor szerzett tudomást.

A felperes csatlakozó fellebbezése

[50] A felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be a közlekedési többletköltség, illetve a rehabilitációs többletköltség és járadék iránti igényeket részben elutasító ítéleti, kiegészítő ítéleti rendelkezésekkel szemben. Az elsőfokú döntés megváltoztatásával, rehabilitációs többletköltség címén lejárt összegként 2.760.000 forint és a késedelmi kamat, továbbá 2025. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 60.000 forint költségpótló járadék megfizetését, közlekedési többletköltség címén lejárt összegként 1.565.000 forint és a késedelmi kamat, továbbá 2025. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 25.000 forint költségpótló járadék megfizetését kérte. Az elsőfokú ítéleti rendelkezések megváltoztatását a keresetváltoztatásban bejelentett összegekre tekintettel is kérte.

[51] Az Mt. 166. § (1) bekezdése, 167. § (1) bekezdése, 173. § (1) bekezdése, továbbá a Ptk. 6:522. § (1), (2) bekezdése, 6:527. § (2) bekezdése és a 6:532. §-a megsértésére hivatkozott. Kifejtette, hogy a csatlakozó fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat tévesen értékelte, emiatt téves következtetések alapján utasította el részlegesen a rehabilitációs többletköltséggel és a közlekedési többletköltséggel kapcsolatos felperesi igényeket.

[52] Azt helyesen állapította meg, hogy a mozgásszervi betegségeit nem a munkahelyi baleset okozta. Ezek a sorsszerű megbetegedések a baleset előtt nem okoztak tüneteket, azonban a baleseti sérülés, az amiatt kialakult eltérő terhelés kiváltotta a mozgásszervi panaszokat. A perben beszerzett, 2023. november 14-i szakvélemény kiegészítés alapján azt is figyelembe kellett venni, hogy a rehabilitációs kezelések állapotjavító és közérzetjavító hatásúak, azok révén az ízületi kopások tüneteinek a kialakulása vagy azok intenzitása lassítható, mérsékelhető. A szakvélemény szerint, a perbeli

baleset nélkül a felperes sorsszerű megbetegedései meg nem határozható ideig tünetmentesek maradtak volna, tehát rehabilitációs költségek nem merültek volna fel. A tüneteket egyértelműen a perbeli baleset miatt megváltozott terhelés okozza. A gyógytornát a fájdalmak mérséklése, a tünetek lassítása miatt kell igénybe venni. A szakvélemény ennek indokoltságát is alátámasztja. Mindezekre tekintettel a rehabilitációs kezelés, vagyis a gyógytorna, az úszás, egyéb sport, a masszázs nemcsak javasolt, hanem kifejezetten indokolt. A perben igazolta, hogy a kezelőorvosai javasolták a gyógytornát, emellett a szakvélemény is alátámasztja ezek szükségességét. Ezeket a terápiákat a jövőben is igénybe veszi, tehát a költségekkel számolnia kell (masszázs ára, uszodabelépő, edzőtermi belépő ára). Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben, ezeket nem azért veszi igénybe, mert az jól esik neki és jobbat tesz a tartásának, hanem kifejezetten az orvosi utasításra.

[53] A becsatolt orvosi dokumentumok szerint mindent megtett annak érdekében, hogy javuljon az állapota és minél előbb munkába álljon. Az orvosi utasításokat betartotta és a jövőben is részt kíván venni az állapotát javító vagy fenntartó eljárásokban. Az elsőfokú bíróság azonban a rehabilitációs többletköltséget csak a balesetet követő 24 hónapra tartotta indokoltnak, holott 2020. január 1-jétől havi hat alkalommal vett igénybe gyógytornát alkalmanként 11.000 forintért, amit számlákkal igazolt. 2024. márciusától az anyagi lehetőségei miatt nem tudta ezt folytatni, ez azonban nem teszi kétséggé, hogy a jövőre nézve is szüksége van gyógytornára.

[54] A közlekedési többletköltséggel kapcsolatban a keresetében kifejtettekre hivatkozott, továbbá arra, hogy a tömegközlekedés igénybevételével kapcsolatos nehezítettséget és a többletköltségeket bizonyította. Ezekre a körülményekre a volt élettársa tanú is nyilatkozott a tanúvallomásában. Az anyagi lehetőségek miatt az első protézis késedelmesen lett kiváltva, emiatt a közlekedése különösen nehezített volt 2022. második feléig. A baleset óta szinte kizárólag gépjárművel közlekedik, mert a maradandó egészségkárosodása miatt ez a közlekedési forma megoldható számára. Az orvosszakértői vélemény igazolja, hogy a tömegközlekedésen kismértékben akadályozott, mert állva tartósan nem tud utazni. A kereset elbírálása során a kismértékű akadályozottságot is értékelni kell. Azt is figyelembe kell venni továbbá, hogy teljes munkaidőben dolgozik, naponta szorul fájdalomcsillapító igénybevételére, ezért nem elvárható, hogy a balesettel összefüggő elfoglaltságokhoz (rehabilitáció, pszichológus, pszichiáter), vagy a munkába járáshoz tömegközlekedést használjon. Nem vállalhatja ugyanis, hogy adott esetben nem lesz majd ülőhely. Az előbbi bizonytalanság mellett a közösségi közlekedés nem jelent háztól-házig szolgáltatást sem.

[55] A perben bizonyította, hogy nem csak a balesetet követő nyolc hónapban járt rendszeresen szakorvosi kontrollra, gyógytornára, protézissel kapcsolatos ügyintézésre, neurológiai szakrendelésre, pszichiáterhez, pszichológushoz, kormányhivatali ügyintézésre, hanem azóta folyamatosan. Ilyenkor kénytelen kísérővel menni, mert a lába nem bírja az egész napos terhelést. Mindezek alapján megalapozott a teljes peresített időszakra a közlekedési kísérővel és a közlekedéssel kapcsolatos többletköltsége, 1.565.000 forint lejárt összegben, továbbá 2025. január 1-jétől, véghatáridő nélkül, havi 25.000 forint járadékként.

Az alperesi beavatkozó fellebbezése

[56] Az alperesi beavatkozó az elsőfokú bíróság ítéletét és a kiegészítő ítéletet is vitatta a perköltség tekintetében. Továbbra is kérte annak megváltoztatásával 400.000 forint + áfa elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezni a felperest.

[57] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a 26.M.70.838/2020/260. számú ítéletében egyáltalán nem rendelkezett az alperesi beavatkozó perköltségéről. Nincs rendelkezés a 33.M.70.118/2025/7. számú kiegészítő ítéletben sem, kizárólag annak indoklásából lehet következtetni arra, hogy a bíróság nem kívánt rendelkezni a beavatkozó perköltségéről. Az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (3) bekezdésére hivatkozott, ez a rendelkezés azonban nem terjed ki a beavatkozóra automatikusan, mert a beavatkozó önállóan jogosult a perköltséget érvényesíteni. A kiegészítő ítéletben nincs rendelkezés, vagyis el sem utasította a bíróság az alperesi beavatkozó perköltség igényét csak megindokolta, hogy miért hallgatott erről az ítéletben.

[58] A Pp. 83. § (1), (2), (3), (4) bekezdése és a 90. §-a rendelkezései szerint járt el, amikor az elsőfokú eljárás során felszámította a perköltségét az IM rendelet 3. § (1), (2) bekezdése szerint. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes 64 %-ban lett pernyertes, ezért az alperesi pervesztesség aránya nem minősíthető csekélynek. A bíróságnak a perköltségről a pernyertesség arányára figyelemmel kellett volna határoznia és nem csupán a megítélt, hanem az elutasított követeléseket is figyelembe kellett volna venni és azt is, hogy az egyes pernyertes-pervesztés kereseti kérelmek milyen költségeket okoztak. Az elsőfokú ítélet azonban nem tartalmazott konkrét pertárgyérték számítást, így azzal kapcsolatban fellebbezés sem terjeszthető elő és nem lehetett ellenőrizni a perköltség számításának a levezetését sem. Az elsőfokú bíróság az ítéletben és a kiegészítő ítéletben is a Pp. 83. § (2) bekezdésére hivatkozott, de elmaradt a perköltség és a pertárgyérték arányának az összevetése, annak tisztázása, hogy a felek oldaláról milyen konkrét perköltség merült fel és ez miként aránylik a pernyertességhez, mi minősül eltúlzottnak. Az alperesi beavatkozó amiatt is vitatta az elsőfokú ítélet szerinti felperesi perköltséget, mert az a pertárgyérték negyedét teszi ki, ezért eltúlzottnak minősül.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[59] A felperes az alperesi fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy a csatlakozó fellebbezéssel nem érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást részletes bizonyítást követően alaposan feltárta, 15 tanút hallgatott meg, öt szakértői véleményt szerzett be, ebből négy esetben a szakértői vélemény kiegészítésére, három szakértő tárgyaláson történő személyes meghallgatására is sor került. Az alperes a fellebbezésében a felektől és a tanúktól kiragadott mondatrészletekkel igyekezett

alátámasztani az álláspontját, érvelése ellentétben állt a tanúk vallomásával és a szakértői bizonyítás adataival is.

[60] A fellebbezéssel ellentétben az elsőfokú bíróság figyelembe vette és a tényállás részeként részletesen is rögzítette, hogy mik voltak a felperes munkaköri feladatai. Arra a perben meghallgatott tanúk is nyilatkoztak, a vallomásokat az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során részletesen és kellő alapossággal vette figyelembe. Az alperes korábbi törvényes képviselője, Egyéb fél nyilatkozata pedig a fél előadásának és nem tanúvallomásnak minősült.

[61] A felperes a tanúkkal bizonyította, hogy munkáltatói utasításra járt el és nem lépte túl a munkaköre kereteit. A vallomások szerint az udvaron a rendrakás kizárólag úgy volt megvalósítható, hogy az ott lévő hulladékot a bálázógép működtetésével tömörítették. A 2018. január 12-i megbeszélés emlékeztetője csupán azt tartalmazta, hogy a gép érkezéséhez a rendrakás a felperes feladata volt. Az irat sem támasztotta alá azonban azt az alperesi állítást, hogy semmilyen feladat nem volt a bálázógéppel. Ezzel szemben a felperesi állításokat a tanúk vallomása és a munkavédelmi szakértői vélemény megfelelően alátámasztotta.

[62] Az elsőfokú bíróság helyesen tekintette releváns és aggálytalan bizonyítéknak Szakértő1 munkavédelmi szakértő szakvéleményét. A szakvéleményt is figyelembe véve az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperes elmulasztotta a gép áramtalanítását. A szakértői vélemény mellett tanú7 tanú7 keresztnéve és tanú2 vallomása cáfolták az alperes perbeli érvelését. tanú2 egyébként a napi munkavégzés során nem volt jelen, vagyis nem láthatta, hogy a felperes máskor használta-e a gépet. A felperes TMK vezetőként tartotta a kapcsolatot tanú2ral, ezért az természetes lehetett a tanú számára, hogy beszéltek a munkagépekről a felperessel. A perbeli gép használatával kapcsolatos oktatás és a kikapcsoló gomb tekintetében is releváns és elsődleges bizonyíték volt a munkavédelmi szakértői vélemény. Részletes bizonyítással tisztázta az elsőfokú bíróság a kikapcsoló gomb és a védőburkolat kérdését is. Helyesen értékelte a munkavédelmi oktatással kapcsolatos bizonyítékokat is. tanú7 tanú7 keresztnéve és tanú2 tanúvallomása mellett a munkavédelmi szakértő véleményéből is az következett, hogy a baleseti oktatás hiányos és hatástalan volt.

[63] A szakértői vélemény szerint a felperes kényszerűségből, begyakorlottság nélkül, hiányos oktatást követően, egy gyakorlatlan kisegítővel, síkos, csúszós munkahelyi környezetben végezte a munkáját. Egyértelműen bizonyított, hogy a védőburkolatot nem a felperes távolította el. Ilyen védőfelszereléssel a gép egyáltalán nem rendelkezett. Ezzel kapcsolatban releváns megállapításokat tartalmazott a munkavédelmi szakértői vélemény mellett a tanúk vallomása. Alaptalanul kifogásolta az alperes, hogy a szakértő nem tekintette meg a balesetet okozó gépet, mert ezt is részletesen indokolta a szakvéleményében. A szakértő a tárgyaláson személyesen is nyilatkozott és reagált a gép használati útmutatójával kapcsolatos alperesi kérdésekre is. Az alperes számos alkalommal tett észrevételt, indítványozta a szakértői bizonyítás kiegészítését, a szakértő személyes meghallgatását, azonban a szakértő ezt követően is az eredetivel egyező következtetésekre jutott és

valamennyi kérdésére kimerítő és adekvát választ adott. Mindezek alapján a fellebbezés alapján nem volt indok a munkavédelmi szakértői vélemény mellőzésére.

[64] Részletesen reagált az elsőfokú eljárás során arra, hogy az alperes miként próbálta saját maga számára kedvező módon megváltoztatni a baleset körülményeit. A felperes a védőburkolat eltávolítására azért tett elismerő nyilatkozatot, mert igyekezett az alperest a kérésének megfelelően védeni abban a tudatban, hogy a balesettel összefüggő károkat majd megtéríti. Erre azonban nem került sor, sőt a kártérítési igény bejelentésekor az alperes azonnal megszüntette a munkaviszonyt. Az alperes súlyos munkavédelmi szabályszegéseit nemcsak a munkavédelmi szakértői vélemény, hanem tanúvallomások is alátámasztották. Az alperes a perben is rosszhiszemű, perelhúzó magatartást tanúsított, idő közben felszámolás alá került, amely nyilvánvalóan kihat a felperesi igényérvényesítésre. A kifejtettek alapján az alperes a sérelemdíj összegét is alaptalanul vitatta, mert az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget a szankciós funkciónak is.

[65] Az eljárás folyamán a beszerzett szakértői véleményekhez igazította a kereseti kérelmeit az időtartamok tekintetében, az összegszerűségeket pedig számlákkal és egyéb okirattal, illetve tanúvallomásokkal bizonyította. A pszichés állapotát illetően is alaptalan a fellebbezés. A pszichológus és a pszichiáter szakértőt is meghallgatta a bíróság. A szakértők egyértelműen részoki összefüggést állapítottak meg a felperes aktuális pszichés állapota és a perbeli baleset között. A részoki összefüggést az indokolja, hogy a peres eljárás elhúzódása és a felperes személyisége is közrehat a jelenlegi pszichés állapotában. Ugyanakkor ezeket nem lehet a felperes terhére értékelni. A pszichológusi segítséget szakorvosi utasításra veszi igénybe, az állapota fenntartását érdekében. A pszichiáter szakértő pedig úgy nyilatkozott a tárgyaláson, hogy a tünetek nemcsak a traumát követő 1-2 évig állhatnak fenn. Azt is rögzítette, hogy a felperes állapota súlyosnak mondható. Tény, hogy a pszichológus véleménye szerint az elhúzódó peres eljárás közrehat abban, hogy a pszichés tünetek felerősödtek, illetve újra megjelentek már korábban kezelt tünetek. Ez azonban a peres eljárás következménye, amire az alperes okot adott. Ezért az alperes kártérítési felelőssége ebben a körben is megállapítható. A pszichológust a baleseti trauma és szakorvosi utasítás alapján veszi igénybe, a költségeket számlával igazolta, az okozati összefüggés a szakvéleményekkel bizonyított. Ezzel szemben az alperes az elsőfokú eljárás során és a fellebbezésében a tanúvallomásokból és a felek nyilatkozataiból egy-egy kiragadott és félreértelmezett részlettel kívánta alátámasztani az álláspontját.

[66] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó eljárási szabálysértés nem történt, a járadékokkal kapcsolatos hiányosságot az elsőfokú bíróság a kiegészítő ítélettel orvosolta. A perköltség tekintetében sincs indok az elsőfokú ítélet megváltoztatására, mivel az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (3) bekezdését megfelelően értelmezte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az alperesi beavatkozó fellebbezésére

[67] A felperes az alperesi beavatkozó fellebbezésével érintett körben is az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy nincs olyan rendelkezés a Pp.-ben, amely szerint külön kell rendelkezni a beavatkozó perköltségéről. Az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta a perköltségről való rendelkezésnek a Pp. 83. § (3) bekezdésére és 90. § (2) bekezdésére figyelemmel. Jelen ügyben a felperes valójában az összes jogcím tekintetében pernyertes lett, csak az egyes jogcímeken belül volt olyan igény, amely tekintetében nem volt teljes mértékű a pernyertessége. A Pp. 83. § (2) bekezdésével kapcsolatos fellebbezési érvelésnek nem volt jelentősége, mivel az elsőfokú bíróság nem ez alapján határozott. A kereset leszállítását a Pp. 83. § (4) bekezdése alapján nem lehetett a terhére értékelni, mivel arra önhibáján kívül, a szakértői bizonyítás eredménye alapján került sor. A felperes egy jogcím tekintetében sem tett elálló nyilatkozatot. Mindezek alapján a perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés jogszerű.

[68] A felperesi perköltség eltúlzottnak sem minősült. Az alperes folyamatosan törekedett az eljárás elhúzására. A felek közötti egyeztetést többször kezdeményezte, azonban ajánlatot nem tett, holott a felperesnek érdeke lett volna az eljárás mihamarabbi befejezése. A peres eljárás rendkívül hosszú volt, sokrétű bizonyításra került sor, több tárgyalást tartott a bíróság, ami jelentős képviseleti munkával járt. Ennek ellenére a felperes jogi képviselője 2020 óta még az inflációhoz igazodó mértékben sem emelte a megbízási díjat.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme és nyilatkozata a keresetváltoztatásra

[69] Az alperes a csatlakozó fellebbezésben megjelölt körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott, a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelte, az ítélet megváltoztatása nem indokolt. Az elsőfokú bíróság a rehabilitáció, a gyógyszerköltségek és a közlekedés tekintetében is meghallgatta a felperest, aki egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett. Nem voltak teljes körűek a becsatolt számlák, mindez megkérdőjelezte az igény megalapozottságát. Az elsőfokú bíróság az orvosszakértői véleménynek megfelelően hozta meg a döntését.

[70] Az alperes a keresetváltoztatás visszautasítását kérte a Pp. 217. § (1) bekezdésére hivatkozva. A pszichológusi költséggel kapcsolatos kereset eleve nem megalapozott, mert a baleset a felperes elháríthatatlan magatartása miatt következett be. Ezen kívül a keresetváltoztatást a 2024. február 6-i orvosi javaslatra és a pszichiáter javaslatára alapította. A Ptk. 6:519. § és 6:525. §-a értelmében azonban a felperes nem fejtette ki a követelése alapját képező állapotát, azt, hogy mindez milyen bizonyítékok alapján van összefüggésben a perbeli balesettel. Az általa szükségesnek tekintett kezelésekről ugyanis a szakértő a szakvéleményében azt nyilatkozta, hogy csak abban az esetben lenne alapos az igény, ha poszttraumás stressz tünetek lennének megállapíthatók. A felperes azonban szakorvosnál a balesetet követően több mint 4 évvel járt, ezért megkérdőjelezhető a tünetek tényleges fennállása, a betegség megállapításának a létjogosultsága. Amennyiben fennállt a poszttraumás pszichés megbetegedés, annak egy év alatt el kellett volna múltnia, de semmiképp nem a balesetet követő négy év után előjönnie. A peradatok szerint a baleset

következtében nem alakult ki pszichés betegsége a felperesnek, ezért a jelen kezelések és a baleset között nincs okozati összefüggés. Ha felmerült pszichés megbetegedés a baleset következtében, akkor a kárenyhítési kötelezettség megszegése állapítható meg, mert a felperes pszichés problémákkal nem vett részt orvosi kezelésen. Ezen kívül a tanúvallomások is azt igazolják, hogy a személyes kapcsolatai nem romlottak meg a balesetet követően. A szakértő szerint a felperes a meghallgatása során bizonyos kérdésekben túlzóan vagy nem a valóságnak megfelelően fogalmazott. Az orvosi dokumentumok szerint pedig, a felperes a vizsgálatokor egyetlen az általa állított betegségre jellemző tünettel sem rendelkezett. Mindezek alapján nem bizonyítható a pszichológiai kezelés indokoltsága, jogalapja. A felperes úgy nyilatkozott, hogy Orvos2 pszichológus segített neki a baleseti trauma feldolgozásában. Ezután több évig nem vett igénybe orvosi segítséget. Erre nem elfogadható indok az anyagi lehetőségek hiánya, mert ez a társadalombiztosítás által finanszírozott ellátásnak minősül. Mindezekből az következik, hogy a baleset után a felperes az állapotának megfelelő segítséget megkapta, nála a balesettel összefüggésben poszttraumás stressz zavar és más pszichés betegség sem alakult ki.

[71] Az alperes visszautasította a perelhúzó magatartással összefüggésben tett felperesi kijelentéseket. A per során mindvégig betartotta a Pp. szabályait, az eljárási cselekményekben részt vett, minden szükséges nyilatkozatot megtett.

Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme és nyilatkozata a keresetváltoztatásra

[72] A beavatkozó a keresetváltoztatás elutasítását kérte, mert az ellentétben áll a Pp. 364. § és 217. §-ában foglaltakkal. A felperes az általa hivatkozott tudomásszerzést követő 15 napon belül volt jogosult a kereseti kérelmét megváltoztatni, ezzel szemben azt 2025. október 27-én terjesztette elő. A keresetváltoztatás önálló percselekmény, ami kógens határidőkhöz kötött, ezzel kapcsolatban igazolásnak sincs helye.

[73] A beavatkozó a csatlakozó fellebbezés alaptalanságára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság a közlekedési többletköltség és a rehabilitációs, továbbá a gyógyszer többletköltség tekintetében a bizonyításnak megfelelő döntést hozott. Az orvosszakértő két éves gyógyulási időtartamot határozott meg, ebben az időszakban volt indokolt a gyógytorna. Az csak feltételezés, hogy más rehabilitáció esetében mi lett volna az eredmény. A tömegközlekedéssel kapcsolatos kárigény részleges elutasítását is helytállóan indokolta az elsőfokú bíróság. Az a körülmény, hogy a felperes állítása szerint hosszútávon nem tud állni, nem kellő alap arra, hogy ennek az anyagi terhét az alperesre hárítsa, vagy a járadék felemelését kérje. Az orvosszakértői vélemény alapján a járadék véghatáridő nélkül történő megállapítása semmiképp sem indokolt. A csatlakozó fellebbezés a gyógyszer és pszichológusi többletköltségek tekintetében nem tartalmaz érvelést sem.

[74] Az alperesi beavatkozó egyetértett az alperes fellebbezésében kifejtettekkel. A felperes vétkes kötelezettségszegését megalapozta, hogy a munkaköréből adódóan ismernie kellett a gépek kezelését. Észlelte, hogy a bálázógép leállt, ekkor úgy kezdett lemászni, hogy

előtte a berendezést nem kapcsolta ki és erre a munkatársait sem kérte meg. A szakvélemény mindezt a felperes terhére értékelte, e közrehatás százalékos megítélése viszont nem a szakértő kompetenciába tartozott. Az elsőfokú bíróság jelentéktelennek minősítette a felperes közrehatását, holott az a káreseményhez vezető okfolyamat szerves része volt, ezért nem lehet figyelmen kívül hagyni.

[75] A felperesnek több lehetősége lett volna a balesetveszélyes helyzet elkerülésére és amennyiben ezekkel él, megáll a balesethez vezető folyamat. Eljárása nem pusztán figyelmetlenség volt, hiszen tisztában volt azzal, hogy működési probléma esetén szólni kell a felettesének, illetve ki kell kapcsolni a gépet. A pszichológusi többletköltség tekintetében is alaptalan a csatlakozó fellebbezés és a keresetváltoztatás. szakértő⁸ igazságügyi pszichológus szakértő tárgyaláson tett nyilatkozatából az következett, hogy a perrel összefüggő pszichés tünetek a per megszűnését követően elmúlnak. A balesetet követően nyújtott kezelés befejezése, pedig gyógyulásnak minősült. A szakértő utalást tett arra is, hogy a felperesnek nem feltétlenül az állapota javulása volt az érdeke. Szakértő⁷ pszichiáter szakértő is azt erősítette meg, hogy a végig vitt szakmai terápia befejezett kezelésnek minősül. Ezután elvárható volt a felperestől, hogy ha ezután panaszt észlel, akkor orvoshoz forduljon. Ezért a per során megkezdett újabb kezelések már nem kapcsolódtak a balesethez, az ezzel kapcsolatos költségek nem háríthatóak az alperesre. Előadta továbbá, hogy beavatkozásként nem tud egyezséget kötni, ezért annak elmaradása nem értékelhető a terhére. A biztosítási feltételek mértékéig tud helytállni, de a perbeli követelés azt meghaladja.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[76] Az alperes fellebbezése kisebb részben alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése részben alapos, a beavatkozó fellebbezése alaptalan, a keresetváltoztatás részben alapos az alábbiak szerint.

[77] A másodfokú bíróság a 2.Mf.31.176/2025/2. számú végzésével egyesítette a kiegészítő ítélet elleni fellebbezések alapján indult eljárást az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezések és a csatlakozó fellebbezés alapján indult eljárással és azokat jelen határozatával bírálta el.

[78] Az ítéltábla a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel nem érintett, keresetet részben elutasító rendelkezéseit nem bírálta felül (sérelemdíj hatmillió forint felletti része, élelemfeljavítás és lábbeli többletköltség részbeni elutasítása, budapesti ingatlannal kapcsolatos többletköltség kárigény).

[79] A Pp. 380. § c) pontja alapján nem volt indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére. Ezt megalapozó, a felülbírálatot akadályozó orvosolhatatlan formai hiányosságot az alperes nem is jelölt meg a fellebbezésében.

[80] A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság az alapos és széles körű bizonyítás alapján, az irányadó jogszabályok helyes értelmezésével érdemben jogszerű döntést hozott, annak részben történő megváltoztatása kizárólag a pszichológus és a közlekedési költségek tekintetében volt indokolt, illetve a keresetváltoztatásra tekintettel a gyógyszerköltségek és a pszichológus költségek tekintetében.

[81] Az alperes kártérítési felelősségét illetően az elsőfokú bíróság a Pp. 265. § (1) bekezdése és a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértése nélkül eljárva, megfelelő jogi következtetésekre jutott. Az ítélete jogi indokolásában a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően részletesen kifejtette, hogy a tényállást mely bizonyítékokat elfogadva állapította meg, kitért arra is, hogy egyes tényállításokat miért nem talált bizonyítottaknak.

[82] A bizonyítékok értékelése során helyesen tekintette aggálytalan és releváns bizonyítéknak Szakértő1 igazságügyi műszaki- munkavédelmi szakértő szakvéleményét, mert a szakértő a Pp. 300. § (1) bekezdésére figyelemmel részletesen feltárta a balesetet okozó munkagép működési mechanizmusát és a balesettel összefüggő munkáltatói mulasztásokat. A szakértő a 2023. május 10-i tárgyaláson (26.M.70.838/2020/115. sorszámú jegyzőkönyv) az alperesi kérdésekre reagálva fenntartotta a szakvéleményét, annak kiegészítésére kiterjedően. A szakvélemény a perben releváns kérdésekre adekvát, következetes és a tanúk vallomásával is egybehangzó válaszokat tartalmazott. Nem volt alkalmas a szakvélemény megkérdőjelezésére, hogy több évvel a perbeli eseményeket követően a szakértő nem nézte meg a balesetet okozó munkagépet, mivel tanú2 – a gép tulajdonosának képviselője – tanúvallomása szerint a baleset óta a gépet átalakították. Ezért a rendelkezésre álló dokumentáció, a vallomások és a fényképfelvételek, továbbá a szakértői szakmai ismeretek lehetővé tették megalapozott vélemény alkotását. A munkavédelmi hatóság összefoglaló jelentését is helyesen mellőzte a szakértő. A perben lefolytatott bizonyítás, ennek részeként maga a szakértői vizsgálat ugyanis egyértelműen azt igazolta, hogy súlyos munkáltatói munkavédelmi szabálytalanságok történtek, továbbá a baleset után a felperes a munkáltató érdekei védelmében tett a saját felelősségét elismerő – valótlán - nyilatkozatot. Nem volt jelentősége, hogy a szakértő a szakvélemény postára adásakor kapta meg az alperes által megküldött dokumentumokat, mert a szakértő a kiegészítő szakvéleményben és a tárgyaláson is fenntartotta az eredeti megállapításait és nyilatkozott, hogy a becsatolt irat nem a perbeli géptípusra vonatkozott. Mindezek alapján a Pp. 316. § (1) bekezdésében rögzített körülmények nem álltak fenn.

[83] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek a jogalap körében kifejtett indokaival teljes mértékben egyetértett, ezért annak megismétlését mellőzi. Az alperes fellebbezésére figyelemmel a következőket emeli ki.

[84] Az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. Jelen perben nem volt vitatott, hogy a felek között munkaviszony állt fenn és a felperest 2018. január 13-án az alperesi telephelyen, az alperes által működtetett munkagép használata, azaz munkavégzés során érte a baleset. Mindezek alapján az alperes csak abban az esetben mentesülhetett a kártérítési felelősség alól, amennyiben eredményesen bizonyítja az Mt. 166. § (2) bekezdés vagy b) pontjában foglaltakat.

[85] A perbeli balesetet okozó Gép Típusa/Száma hulladékbálázó gép automata üzemre tervezett gép volt. A műszaki szakértői véleménynek és ezáltal a tényállásnak ezt a megállapítását az alperes alaptalanul vitatta. Az alperes által a perben csatolt használati útmutató egy másik, a Típus, lényegesen korszerűbb gépre vonatkozik, amely automata és kézzel vezérelt üzemmódban is használható. A perbeli gép azonban kizárólag automata üzemmódú, ezt igazolja az is, hogy az alperes kockázatértékelése is csak ezzel összefüggő hivatkozást tartalmaz.

[86] Az alperes az Mt. 51. § (4) bekezdését megsértve nem teremtette meg az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkavégzés körülményeit. tanú7 tanú7 keresztnéve, tanú3, tanú5, tanú16, tanú6 tanúk vallomása és a műszaki szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a perbeli bálázógépet nemcsak a baleset idején, hanem általában is szabálytalanul használták. A megázott, összetapadt, nagy súlyú hulladékhoz az alperes nem alkalmazott elővágó berendezést, ezáltal a gép az igényelt tömörítési műveletet automata üzemben biztonságosan nem tudta elvégezni. Az alperes munkavállalói, köztük a felperes a veszélyes térbe segédszerkezetek nélkül felmásзва, kézzel segítették az adagolást. A helyzetet súlyosbította, hogy a présgépet védőburkolat és takarólemez nélkül használták. Mindezek alapján megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a gép tervezett automata üzeme nem volt alkalmas az alperes által kiválasztott tömörítési feladat zavartalan elvégzésére. Az adagolás elakadásának megszüntetésére a gépkezelőnek olyan géprészre kellett felmászni és tartósan ott dolgozni, ami nem volt kezelési terület, megközelítését tervezett eszköz nem segítette. A présgép az előbbi szabálytalanságok miatt a baleset időpontjában balesetveszélyes volt, a gépet védőburkolatok és takarólemez nélkül kiemelten veszélyes gépüzemben használták. Az alperes ezért súlyosan megsértette az Mvt. 40. § (1) bekezdését, amely szerint a technológia megválasztása nem veszélyeztetheti sem a munkavállalókat, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodókat.

[87] Mindez kizárta az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartásának a megállapítását, mert a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II./5. pontja szerint, a munkavállaló magatartása csak akkor vezet a munkáltató felelősség alóli mentesüléséhez, ha a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Amennyiben, tehát a baleset bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló magatartására vezethető vissza, a munkáltató a felelősség alól nem mentesülhet.

[88] A fellebbezés alaptalan volt a kármegosztás tekintetében is. Az Mt. 167. § (2) bekezdése alkalmazásának nem volt helye, mivel a munkáltató csak a kár azon részének a viselése alól mentesül, amelyet a munkavállaló vétkes magatartásával maga idézett elő. A KMK vélemény III./4. pontja ezzel összefüggésben azt rögzíti, hogy kármegosztásra abban az esetben van lehetőség, ha a károsult munkavállaló, valamely munkaköri kötelezettségét vétkesen szegte meg. Irányadó volt az MK 31. számú állásfoglalásban megjelenő azon elvi iránymutatás is, hogy a kármegosztásról alapvetően nem az arányok, hanem a közrehatások vizsgálatával kell dönten.

[89] Az alperes a műszaki szakértői vélemény 5.2. pontjában felsorolt valamennyi munkavédelmi szabályt bizonyítottan megszegte. Az Mvt. 40. § e) pontja megszegésével nem biztosította a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek elsajátítását és alkalmazását. Megsértette a biztonsági jelzésekre vonatkozóan az Mvt. 26. §-át, továbbá az 50. §-át, ami a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek, készségek, jártasság követelményét tartalmazza. Az alperes megszegte az Mvt. 54. § (2) bekezdés g) pontját a kockázatértékelést illetően, a (7) bekezdés b) és e) pontját, mert nem győződött meg arról, hogy a munkavállalók ismerik-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket és nem gondoskodott a tudomására jutott rendellenesség haladéktalan kivizsgálásáról. Munkavédelmi oktatás sem történt, ami az Mvt. 55. § (1) bekezdésében rögzített követelmények megsértését jelentette. tanú5, tanú6 tanúk egyértelműen arról vallottak, hogy tényleges oktatás nélkül csak aláírták az erre vonatkozó okiratokat, érdemi munkavédelmi oktatás nem történt. Ezzel egyezően nyilatkozott tanú7 tanú7 keresztnéve a gép kezelésére kijelölt munkavállaló is, aki vallomásában előadta, hogy ő is csak egy felületes oktatásban részesült és maga is rendszeresen kézzel töltötte fel a bálázógépet, amire raklapok segítségével mászott fel (26.M.70.838/2020/62. sorszámu jegyzőkönyv). tanú2, aki a bálázógép tulajdonosának a képviselője volt, azt adta elő, hogy csak tanú7 tanú7 keresztnévenak és tanú19-nek tartott oktatást a gép használatáról, más alperesi munkavállalónak nem (26.M.70.838/2020/62. sorszámu jegyzőkönyv). Ez a tájékoztatás, azonban nyilvánvalóan nem helyettesíthette a munkavédelmi oktatást. Az alperes által becsatolt okiratok sem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy a munkavédelmi oktatás kiterjedt a veszélyesnek minősülő – és szabálytalanul üzemeltetett - munkagép biztonságos használatával kapcsolatos ismeretekre. Megállapítható volt továbbá, hogy a bálázógépen nem voltak védőburkolatok. A munkabaleseti jegyzőkönyvvel ellentétben, az alperesi üzemeltetés során ezen a két nyíláson sosem volt védőelem, vagyis azt nyilvánvalóan nem a felperes mozdította el a baleset előtt. Ezt a tényt egyértelműen alátámasztotta tanú7 tanú7 keresztnéve, tanú3, tanú5, tanú16, tanú6 tanúk vallomása. Mindezek felül az alperes az ellenőrzési kötelezettségének sem tett eleget. A vezetők is tudtak a bálázógép kézi töméséről, az alperes ennek ellenére a munkavállalók saját belátására bízta, hogyan oldják meg a papírhulladék bálázását. Ezt alátámasztotta tanú3, tanú18 és tanú6 tanúvallomása.

[90] A felperes részéről vétkes kötelezettségszegés a következők miatt nem volt megállapítható. A felperes a perbeli bálázógépen csak az Mvt. 50. §-ban előírt feltételek fennállása esetén végezhetett volna munkát. Ezen rendelkezés szerint a munkavállalónak rendelkeznie kell a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal. A felperes a perbeli napon kényszerűségből, begyakorlottság nélkül, hiányos baleseti oktatás után, gyakorlatlan kísérettel, síkos/csúszós munkahelyi környezetben végezte a felettesi utasítás szerint rábízott munkát. Alapvetően nyomdaipari gépeken

dolgozott, ezért teljes mértékben alaptalan volt az a fellebbezési állítás, hogy a perbelihez hasonló gépeken végzett munkát. A bálázógép kezelésében járatlan, gyakorlatlan felperes eleve veszélyeztetve volt a bálázási folyamat szabálytalan végzésekor, amikor az automata működésű gépbe kézzel adagolták a papírhulladékot. A fent említett egyéb szabálytalanságok további súlyos kockázati tényezőt jelentettek, ezért a bálázás során a felperes jelentős baleseti veszélynek volt kitéve.

[91] Az alperes az A/2. számú baleseti oktatási jegyzőkönyvre utalva arra is alaptalanul hivatkozott, hogy a felperes ismerte a karbantartásra, tisztításra, javításra vonatkozó szabályokat és a baleset idején ezekkel ellentétesen járt el. A felperes nem végzett hibajavítást a gépen, ilyen állítást a perben nem tett és az egyéb bizonyítékokból sem következett, hogy javítási munkálatok közben érte a baleset. A felperes észlelte, hogy leállt a bálázógép, ekkor elkezdett arról lemászni. A műszaki szakértő egyértelműen nyilatkozott arra, hogy a perbeli leállás nem azonosítható a karbantartási, tisztítási, javítási helyzettel, mert a szakszerűtlen használatból eredő adagolási elakadás történt. Ez abból adódott, hogy az alperes nem jól határozta meg a technológiát és egyáltalán nem szabályozta azt sem, a gépkezelőnek mi a teendője akkor, ha a technológiai előírások hiányából eredően egy nagyobb méretű papírtömeg elakadást okoz.

[92] A balesethez alapvetően az vezetett, hogy az alperes az automata gépet szabálytalanul használta, emellett a szokott módon történő feladatvégrehajtás, a géptestről történő kézi adagolás súlyosan balesetveszélyes is volt. A gépre mászás kiemelten tilos, e tilalomnak meg kellett volna jelennie a gépkezelői utasításban, a gépkezelők munkavédelmi oktatásában és a kockázatértékelésben is. További súlyos üzemeltetési szabálytalanság volt, hogy az alperes a gépet védőburkolat nélkül üzemeltette. A szakértő megállapítása szerint ez a legsúlyosabb munkavédelmi hiányosságnak minősült, betartása esetén a baleset elkerülhető lett volna. Mindezek alapján az a tény, hogy a gép kezelésében járatlan, kellő begyakorlottsággal nem rendelkező felperes a váratlan helyzetben figyelmetlenségből belépett a géptest oldalán lévő fedetlen, üzemtérbe vezető nyílásba, nem minősült vétkes közrehatásnak.

[93] Az alperes kártérítési felelőssége az Mt. 166. § (1) bekezdése alapján egyébként is objektív, de a fentiek szerint részéről több vétkes, a munkavédelmi szabályokat érintő kötelezettségzegés is megállapítható volt. A felperes magatartását azonban a kifejtettekre figyelemmel nem lehetett vétkes közrehatásként értékelni, ezért az alperes 100%-os kártérítési felelősséggel tartozott a balesettel összefüggő felperesi károk tekintetében.

[94] A vagyoni károk tekintetében az alperes fellebbezése a pszichológus igénybevételével kapcsolatos költségekre vonatkozott. A periratok szerint 2022. szeptemberben a felperes nem poszttraumás stressz miatt, hanem szorongásos, depressziós tünetekkel, illetve szomatoform fájdalommal jelentkezett újra a pszichiáternél. Azóta pszichiátriai/pszichológusi kezelésben, valamint gyógyszeres terápiában részesül. Az igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértők véleménye szerint (246. sorszámu irat) a szakvélemény idején (2024. szeptemberében) a felperes pszichés állapotának közepesen

súlyos zavara állapítható meg. A szakértők a véleményüket nem csupán a felperes által elmondottak, hanem a felperes vizsgálatkori előadásmódja/viselkedése, a terapeuták és kezelőorvosi vélemények, továbbá az orvosi dokumentáció és a pszichológus szakértő által elvégzett tesztek alapján alakították ki (szakvélemény 5. pont). Rögzítették, hogy a felperest a pszichiáter nem poszttraumás stresszel kezelte, hanem a baleset után több mint négy évvel észlelt pszichés tünetek és panaszok miatt. A felperesnél 2022. szeptember 22-óta többször volt gyógyszerelváltás, az antidepresszáns maximális dózisát kapja, a kezelése alatt a pszichés állapota hullámzó, abban a szorongásos- depresszív zavartól a súlyos depresszióig több állapot is jelen volt, szomatiform fájdalom mellett. A szakértői megállapítás szerint a felperes a személyiségi adottságai talaján kialakult másodlagos neurózisban szenved, melyhez depressziós tünetek is társulnak. Közepesen súlyos depressziót vélelmeztek szorongásos tünetekkel, amit alátámaszt, hogy a jelenleg alkalmazott Gyógyszer neve nevű gyógyszer egy nagyon erős antidepresszáns. A szakértők azt is megállapították, hogy a felperes állapota részben a baleseti traumával, részben a peres eljárással van összefüggésben.

[95] A szakértők véleménye szerint az elhúzódó peres eljárás egy fokozott bizonytalan stresszhelyzetet idéz elő, ami közrehat abban, hogy felerősödnek a felperes tünetei, illetve újra megjelennek már korábban kezelt tünetek is (245. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal). A szakértők az előbbi megállapítás mellett azt vélelmezték, hogy a tünetek a peres eljárás megszűnését követő egy éven belül meg fognak szűnni (245. sorszámú jegyzőkönyv 9. oldal).

[96] A másodfokú bíróság a szakértők előbbi véleményére figyelemmel a pszichológus igénybevételét indokoltan tartotta, mivel a felperes jelenleg fennálló pszichés státusza és a baleset közötti összefüggés megállapítható. Azonban az alperesi fellebbezés annyiban alapos, hogy a pszichológusi támogatás nem indokolt véghatáridő nélkül. Ezért az ítéltábla az szakértői megállapítások alapján a pszichológusi költségek megtérítését – az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával - a per befejezése, vagyis jelen másodfokú határozat meghozatalát követő egyéves véghatáridővel találta indokoltan.

[97] A rehabilitációs költségekkel kapcsolatos felperesi csatlakozó fellebbezés alaptalan volt. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a szakkérdésben kompetens szakértő3 igazságügyi orvosszakértő megállapítását arra vonatkozóan, hogy a felperes részére a kétéves gyógytartamon túl nem indokolt a gerinc és mozgásszervi panaszok enyhítésére igénybe vett rehabilitáció (gyógytorna és egyéb mozgásterápia). Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint (144. sorszámú irat) a felperes állapota kialakult, végleges, abban javulás nem, a megváltozott terhelés miatt azonban idő előtti ízületi kopás várható. A szakértő azt is megállapította, hogy a perbeli balesettel összefüggésben rehabilitációs kezelés, gyógyfürdő, gyógymasszázs, gyógytorna és egyéb terápiák nem lesznek szükségesek, a gyógytorna a balesetet követő két évig volt indokolt (szakvélemény 13, 14. pont). Az a balesetet követő két év elteltével orvosszakértői szempontból nem indokolt (17. pont). A 170. sorszámú szakvélemény kiegészítés szerint gyógytorna a kopásos, degeneratív betegségekre hasznos lehet, közérzetjavító hatásuk nem kérdéses, de azok a perbeli balesettel nincsenek okozati összefüggésben. A szakértő azt is megállapította, hogy az ízületi kopás rehabilitációs kezelésekkal, gyógytornával nem előzhető meg, a felperes perbeli balesettel összefüggésbe hozható fájdalmait (amputációs csonk fájdalma) a gyógytorna nem javíthatja. A baleset miatt

nem indokolt az intézményes rehabilitáció, ennek részeként a gyógytorna és a gyógyújszás sem.

[98] Mindezek alapján megállapítható, hogy a baleseti sérülés kétéves gyógytartamát követően igénybe vett rehabilitációs kezelések, gyógytornák állapotjavító, közérzetjavító hatása nem kérdéses, azonban a perbeli balesettel fennálló okozati összefüggésük nem állapítható meg. A perben releváns orvosszakértői vélemény a kifejtettek szerint nem igazolta, hogy a balesetet követő két éven túl orvosilag indokolt és szükséges ezen terápiák igénybevétele. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a baleset utáni két évet követő időszakra vonatkozó keresetet a bizonyítottság hiányára hivatkozva.

[99] A közlekedési költségek tekintetében a másodfokú bíróság részben találta alaposnak a felperes csatlakozó fellebbezését. Az elsőfokú bíróság az orvosszakértői véleményre hivatkozva a balesetet követő nyolc hónapra kötelezte ezen a jogcímen az alperest teljesítésre és a tömegközlekedésben való részleges akadályozottságot nem találta alapos indoknak az ezt követő időszakra a gépkocsi használat többletköltségei megtérítésére.

[100] A másodfokú bíróság eltérően értelmezte a részleges akadályozottság jelentőségét és következményeit. A fellebbezési eljárásban nem volt vitatott, hogy a felperes a baleset következtében kialakult és végleges állapotában kismértékben akadályozott a tömegközlekedésben, mert tartósan nem tud állni. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény (144. sorszámú irat) 18. és 19. pontja szerint a felperes a baleset utáni három hónapig teljes mértékben, további öt hónapig részlegesen akadályozott volt a közlekedésben. Ezt követően az állapota kismértékben akadályozza a tömegközlekedésben, mert például tartósan állva nem tud utazni. Tömegközlekedést csak korlátozottan tud igénybe venni (21. pont).

[101] A felperes a személyes előadása szerint a balesetet megelőzően gépjárművel közlekedett, a tömegközlekedés igénybevétele a balesettel összefüggő utazás során sem várható el tőle. Ezt alátámasztotta, hogy az orvosszakértői vélemény szerint, a tömegközlekedés igénybevétele csak akkor biztonságos számára, ha ülve utazik. Az ülőhely lehetősége azonban a felperestől független, bizonytalan körülmény, az ezzel kapcsolatos bizonytalanságot, pedig nem a baleset miatt közlekedési nehezítettséggel rendelkező felperes, hanem a baleset következményeiért helytállni köteles alperes terhére kellett értékelni.

[102] A közlekedési járadékigénynek nem feltétele a tömegközlekedés igénybevételének teljes kizártsága, elegendő a nehezítettség is (Kúria Pf.20.217/2016/4.). Erre tekintettel a felperest részbeni akadályozottsága alapján az orvosszakértő által igazoltan a balesetet követő nyolc hónapon túl is megillette a gépkocsihasználatból adódó többletköltség. Miután a felperesi sérülések gyógytartama a szakértő szerint két év, erre az időszakra volt bizonyított, illetve elfogadható a balesettel összefüggő ellátások, terápiák igénybevételéhez a gépkocsihasználattal kapcsolatos többletköltség, mint kár kereset szerinti teljes összege. A balesetet követő két év elteltével a fentiekben kifejtettek szerint a rehabilitációs kezelések és a

rendszeres orvosi kontroll már nem indokolták a teljes költség megtérítését, ezért a másodfokú bíróság mérlegeléssel a kereset szerinti összeg 50%-ának megfizetésére kötelezte az alperest 2020. februárjától.

[103] A közlekedési költségek összegét a másodfokú bíróság a kereseti kérelmet figyelembe véve az alábbiak szerint határozta meg az elsőfokú ítéletben megítélt összeg megváltoztatásával. A felperest a balesettől számított két évig, tehát 2020 januárjáig illette meg a kereset szerinti közlekedési költség, amit a keresetében 2018. januártól 3 hónapra 30.000 forintban, további 5 hónapra havi 25.000 forintban, majd 2018 szeptemberétől, 2020 januárjáig havi 20.000 forintban határozott meg. Ennek összege 535.000 forint. 2020 februárjától a felperes által meghatározott összegek felével kalkulált, azaz 2024. január 31-ig, havi 10.000 forinttal, 2024. február 1-jétől, pedig havi 12.500 forinttal a jogerős ítélet meghozataláig, azaz 2026. január 6. napjáig. A felperest ezen számítás alapján 2020. februártól, 2024. februárig $48 \times 10.000 = 480.000$ forint, továbbá 2024. februártól havi 12.500 forint alapján 2026. január 6-ig $23 \times 12.500 + 2419 = 437.500$ forint, vagyis összesen 1.304.919 forint közlekedési többletköltség illeti meg.

[104] A jogerős ítélet alapján, jelen per befejezését követően további egy évig indokolt a pszichológus igénybevétele, tehát ehhez igazodóan még további egy évre a közlekedési költség járadék is megilleti a felperest, amit az alperes az előbbi véghatáridővel, azaz 2027. január 6-ig, a kereset szerinti összeg 50%-ában, tehát havi 12.500 forint összegben köteles megfizetni. Az ezt követő időszakra a szakvéleményre figyelemmel nem állapítható meg olyan folyamatos és rendszeres, járadékot megalapozó, a balesethez kapcsolódó tevékenység, amelyhez a felperesnek gépkocsit kell használnia.

[105] A keresetváltoztatás előterjesztését nem befolyásolta a Pp. 217. §-a, mert a fellebbezési eljárásra eltérő szabályok vonatkoznak. A felperes a Pp. 373. § (2), (3) bekezdése alapján előterjeszthette a csatlakozó fellebbezése részeként az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően bekövetkezett új tényekre alapított keresetváltoztatását. A pszichiáter kezelőorvos a felperes gyógyszereit 2025. március 11-én módosította, a pszichológus díjának emelésére pedig 2025. július 24-én került sor, vagyis az összecszerúséget érintő előbbi tényekre a felperes korábban nem is hivatkozhatott. Mindezek alapján a keresetváltoztatást érdemben kellett elbírálni, azt részben találta alaposnak az ítéltábla.

[106] A pszichiátriai gyógyszerek tekintetében a felperes szakorvosi iratokkal igazolta a gyógyszerei módosítását és azok költségvonzatát, ezeknek a gyógyszereknek az indokoltságát az elsőfokú eljárás során lefolytatott szakértői bizonyítás alátámasztotta. A másodfokú bíróság ezért a keresetváltoztatás szerint határozott és annak megfelelően változtatta meg a gyógyszer többletköltség járadék összegét 2025. március 1. napjától, havi 11.300 forintra.

[107] Az elsőfokú ítéletben meghatározott pszichológus költség, mint havi járadék összegét a keresetfelemlés alapján kellett megváltoztatni, mert a balesettel összefüggő költség az elsőfokú ítélet meghozatalát követően bizonyítottan magasabb lett. Ezért a másodfokú bíróság a keresetváltoztatásnak megfelelően ezt az összeget 2025. augusztus 1-jétől, havi 38.000 forintba emelte fel azzal, hogy ezt a járadékot a kifejtettek szerint az alperes 2027. január 6. napjáig köteles megfizetni.

[108] Nem volt indokolt az elsőfokú ítéletben meghatározott sérelemdíj megváltoztatása a fellebbezésben előadott indokok alapján. Az elsőfokú bíróság az összecszerűség meghatározásakor azt vette figyelembe, hogy a baleset következtében a felperes mindennapi életvitele, életmódja jelentősen negatívan változott meg. A korábbi aktív életmód a munkavégzésben, a szabadidős és sporttevékenységekben is megnyilvánult. A baleset miatt azonban már nem vesz részt a korábbi táncos rendezvényeken, baráti programokon, kirándulásokon és egyéb sport tevékenységekben, továbbá a kisfiával sem tud sportolni. A felperes el tud menni a dunafalvi ingatlanába, de ott a nehezebb kerti és ház körüli munkákat már nem tudja elvégezni, ami a költségek mellett kihat az önértékelésére is. A felperes az esztétikai hátrány mellett rászorultságot is megél, mindez hátrányosan érinti az önbecsülését. Az élettársával a kapcsolata részben a baleset miatt szakadt meg. A gyermeküket közösen nevelik, de a felperes a baleset miatt megváltozott, sokszor volt türelmetlen, ami hozzájárult a kapcsolat megromlásához. Az elsőfokú bíróság, tehát összességében értékelte a felperes megváltozott élethelyzetét, a mindennapi tevékenységekre, a családi, baráti kapcsolatokra is kiterjedően. Az elsőfokú bíróság az előbbieken felül a sérelemdíj szankciós jellegét is figyelembe véve határozta meg a sérelemdíjat, mely során a balesettel összefüggő súlyos szabálytalanságok mellett értékelte azt is, hogy az alperes a balesetet igyekezett a felperes mulasztásaként beállítani, ezzel megnehezítve az igényérvényesítését.

[109] A másodfokú bíróság azért nem látott lehetőséget az elsőfokú ítéletben meghatározott összeg mérséklésére, mert az elsőfokú bíróság eleget tett a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott mérlegelési kötelezettségének és az általa figyelembe vett szempontokról, körülményekről megfelelően számot adott. A felperes egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi joga bizonyítottan sérült a balesettel összefüggésben, vagyis alappal igényelte sérelemdíj megfizetését. Az elsőfokú bíróság által értékelt tények, körülmények a tanúk vallomása, illetve az orvosszakértői vélemények révén bizonyítást nyertek a perben. A fellebbezéssel ellentétben az elsőfokú bíróság nem a pszichés állapotra hivatkozva határozta meg a sérelemdíjat, hanem az előbbieken részletezett körülmények miatt.

[110] Helyesen tulajdonított jelentőséget annak is, hogy a sérelemdíjnak kettős funkciója van. Az a nem vagyoni jellegű sérelmek kompenzálása mellett, magánjogi büntető szereppel is rendelkezik (BH2019.268., BDT2019.4015.). Ezért indokolt volt jelen perben a sérelemdíj összegét jelentősen növelő következményt tulajdonítani annak, hogy az alperes a balesetet okozó munkafolyamat szabályozatlanságával kapcsolatban felróhatóan mulasztott, mindezzel súlyos balesetveszélyes helyzetet, illetve balesetet idézve elő, ezen kívül a balesetet követően annak valós körülményeit nem tárta fel, a saját felelősségének a hátrítása érdekében.

[111] A beavatkozó fellebbezése az elsőfokú perköltség tekintetében alaptalan volt. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a Pp. 83. § (3) bekezdését, egyébként a kiegészítő ítélet is ezt a jogszabályi hivatkozást tartalmazta. A részleges pernyertesség-pervesztesség szabályainak alkalmazása mellőzhető, ha a per kártérítés vagy olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megítélése bírói mérlegeléstől függ, továbbá a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítelt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. A kommentár szerint ilyen jellegű követelésnek minősül egyebek között a sérelemdíj, a járadékok iránti kereset.

[112] Jelen perben a felperes által előterjesztett kereset egyes részei, például a sérelemdíj kisebb részben, továbbá egyes járulék igények részben voltak alaptalanok, de ezek megítélése bírói mérlegelésen alapult, az előterjesztett igény pedig nem volt nyilvánvalóan túlzott. Ezért a felperest a perköltség elbírálásakor az elutasított kérelmek vonatkozásában nem lehetett pervesztesnek tekinteni. Emiatt téves volt az az ítéleti megállapítás, hogy a felperes 64%-ban lett pernyertes. A kifejtettekben az következett, hogy a felperest az elutasított kérelmekre hivatkozva sem lehetett az alperes, illetve a beavatkozó perköltségének a megtérítésére kötelezni. Az elsőfokú bíróság tehát jogszabálysértés nélkül rendelkezett a perköltségről, mert a felperes részben sem volt köteles a pervesztes alperes és az őt támogató beavatkozó perköltségét viselni.

[113] A felperes az elsőfokú eljárás során a Pp. 81. §-a és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. §-a szerint számította fel a perköltségét. Annak mérséklésére sem látott lehetőséget az ítéltábla a fellebbezés alapján. Önmagában az az indok, hogy a felszámított perköltség a pertárgyértékhez képest magas, nem képezheti alapját az IM rendelet 2. § (6) bekezdése alapján a perköltség mérséklésének. Kiemelendő továbbá, hogy a felperes jogi képviselője a hosszadalmas elsőfokú eljárás során felkészült, alapos, kellően kidolgozott beadványokat nyújtott be, részt vett a tárgyalásokon, reflektált valamennyi eljárási cselekményre. A felszámított költség tehát arányban állt a több mint négy éven át kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

[114] A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú ítélet és kiegészítő ítélet nem fellebbezett részét nem érintve, a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ítéletet és a kiegészítő ítéletet a fellebbezett részében – részben – megváltoztatta a gyógyszerek címén járó járadék, a pszichológusi költségek időtartama és a járadék összege, továbbá a közlekedési költségek és járadék tekintetében, egyebekben helybenhagyta. Az említett járadékok összegének megváltoztatása miatt az elsőfokú bíróság által a járadékok összegének összesített meghatározását (128.810 forint) az ítélet rendelkező részéből mellőzte.

Záró rendelkezések

[115] A felperes a másodfokú eljárással összefüggő perköltségét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésére hivatkozva számította fel 40.000 forint + áfa óradíj alapján, 240.000 forint + áfa összegben. Az alperes másodfokú perköltségként 225.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat számított fel, a beavatkozó az IM rendelet 3. §-ára hivatkozva számított fel másodfokú perköltséget.

[116] A felperes a fellebbezési eljárásban is pernyertesnek minősült a Pp. 83. § (3) bekezdésére figyelemmel. A járadékigények részbeni alaptalansága nem volt értékelhető a pervesztességeként.

[117] A felperes rehabilitációs költségekkel kapcsolatos csatlakozó fellebbezése volt alaptalan. Ennek pertárgyértékét a Pp. 21. §-a alapján az ítéltábla a lejárt összeg különbözeteként 780.000 forint és a járadék egy évi összegeként 720.000 forint alapján 1.500.000 forintban határozta meg. Az erre eső fellebbezési illetéket azonban a Pp. 525. §-a és a 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

[118] Az alperest terhelő fellebbezési illeték összegének megállapítására az illetékekről szóló 1990. évi XCVIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján került sor. A nem fellebbezett ítéleti rendelkezések figyelmen kívül hagyásával a fellebbezett pertárgyérték 21.442.298 forint volt. Az illeték megfizetéséről az Itv. 78. § (4) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket, figyelemmel a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2a) bekezdésére.

[119] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a NAV 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetni, a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Budapest, 2026. január 6.

dr. Orosz Andrea s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró